

Tartu ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva kolledž
Õppekava Noorsootöö

Georgi Menšov

IDA-VIRUMAA NOORTE VÄÄRTUSED JA IDENTITEET

Bakalaureusetöö

Juhendaja: noorte uuringute kaasprofessor Andu Rämmer

Narva 2024

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Georgi Menšov

Mina, Georgi Menšov (22.12.2000),

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud bakalauresetöö „Ida-Virumaa noorte väärtused ja identiteet“, mille juhendaja on Andu Rämmer, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis nimetatud bakalaureusetöö üldsusele kättsaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsensiga CC BY NC ND 4.0, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Georgi Menšov,

19.05.2024

SUMMARY

The topic of my bachelor's thesis is the values and identity of the youth of Ida-Viru County. The purpose of the work is to analyze the values and identity of the Russian-speaking youth of Ida-Viru County, whether young people feel part of Estonia and Estonian society.

To achieve the goals, I formulated 2 research questions. First, how do family traditions, attitudes toward various national holidays and hobbies influence the values and beliefs of the youth of Ida-Virumaa? The second was the opinion of the youth of Ida-Viru County about the political and social life of Estonia.

In the study, I used a qualitative semi-structured interview method to collect data. I designed a questionnaire to collect data. I analyzed the interview results using qualitative content analysis. To collect data, individual interviews were conducted with young people living in Ida-Viru County. In total, I conducted individual interviews with 6 people. 3 girls and 3 boys aged 20-24 took part in the interview. The respondents live or have lived in Ida-Virumaa, so it was more convenient to conduct the interviews in Russian.

The dissertation consists of 3 main chapters and subsections. The first chapter is a theoretical part, it describes what values are and what their role is in the life of a person and society, and also touches on the main directions that directly affect the values and identity of young people and types of Considering identity, the importance of identity in the life of young people. The second chapter is the empirical part, in which I described the research process, analysis methods and interview results, here I made conclusions and suggestions. Third, summing up the results of the work.

In conclusion, I made the following conclusions that the traditions of generations are already beginning to differ, on the basis of this, young people develop different values, however, thanks to the influence of these childhood traditions, young people do not forget about family traditions and even want to pass them on to their children. Estonian Russian youth also have their own national identity. Most of them consider Estonia their homeland, many know the Estonian language and have Estonian citizenship, but on the other hand, they feel Russian, celebrate Russian public holidays, listen to Russian music. In Estonia, so-called place identity is also developing - a sense of belonging to one's homeland. Modern people are very mobile, which contributes to the formation of multiple identities.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	6
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	8
1.1 Väärtused ja nende roll inimese elus ja ühiskonnas	8
1.1.1 Noorte väärtuste arusaamine ja noorsootöötaja roll selles protsessis.	9
1.2 Erinevate valdkondade väärtustamine, miks nimelt need valdkonnad olen valinud?	12
1.2.1 Ida-Virumaa noorte peretraditsioonid, samuti nende mõju noorema põlvkonna väärtustele ja tõekspidamistele.....	12
1.2.2 Sport, kultuur ja huvid	14
1.2.3 Ida-Virumaa noorte inimeste osalemine Eesti poliitilises elus, suhtumine erinevatesse ühiskondlikesse protsessidesse.....	15
1.3 Sotsiaalse ja personaalse identiteedi tähtsus ja uurimine.....	17
2. EMPIIRILINE OSA	20
2.1 Uuringu meetodika ja intervjuu meetodi tutvustus.....	20
2.2 Valim ja andmete kogumine intervjuudega	20
2.3 Intervjuude analüüsi tulemused	21
2.3.1 Peretraditsioonide, erinevatesse riigipühadesse suhtumise ja hobide mõju Ida-Virumaa noorte väärtushinnangutele ja tõekspidamistele	21
2.3.2 Ida-Virumaa noorte arvamus Eesti poliitilisest ja ühiskondlikust elust.	26
2.3.3 Järeldused ja ettepanekud	31
KOKKUVÕTE	33
KIRJANDUS	34
LISA 1. Intervjuukava	38

SISSEJUHATUS

Ida-Virumaa on oma geograafia, looduse ja kultuuriloo poolest üks Eesti huvitavamaid piirkondi, kus eksisteerivad kõrvuti põlevkivitööstuse aherainemäed ja looduskaunid kohad tööstuslinnad. Siin on rikkalik ajaloopärand ja mitmekesine kultuurilugu. Ida-Virumaa maakonna iseloomulikuks jooneks on venekeelse elanikkonna ülekaal. Ida-Virumaa elanikkonna sellise koosseisu põhjuseks on Nõukogude Liidu majanduspoliitika, mille osaliseks Eesti oli aastatel 1940-1991. Tööstuse kasv suurendas tööjõu sissevoolu Nõukogude Liidu teistest, valdavalt venekeelsetest piirkondadest. Aastatel 1946-1990 saabusid Eestisse mitu miljonit inimest, kellest siia jäi ligikaudu 472 000. Ida-Virumaa suured tööstuslinnad muutusid venekeelseteks ja eestlasi nendesse enam eriti ei jäänud. Vaatamata intensiivsele ümberasumispoliitikale ei segunenud kohalik elanikkond uustulnukatega. Viimased eestlastega ei sulandunud, kuna enamik sisserändajatest säilitas oma keele ja kombed (Tannberg 2020).

Seda asjaolu arvesse võttes on minu bakalaureusetöö eesmärgiks analüüsida Ida-Virumaa venekeelsete noorte väärtushinnanguid ja identiteeti, selgitada välja kas noored tunnevad end osana Eestist ja Eesti ühiskonnast. Analüüsis lähtusin teaduslikest allikatest, nagu erinevad teaduslikud uurimused, artiklid, ametlik statistika; samuti erinevate noorte jälgimine ja vestlemine nii Narva-Jõesuu noortekeskuses praktikal olles kui ka igapäevaelus.

Bakalaureusetöö ülesandeks on selgitada välja:

- noorte väärtushinnangud, mis põhinevad peretraditsioonidel ja sidemetel Ida-Virumaaga
- noorte vaba aja veetmise viisid ja hobid
- Ida-Virumaa noormeeste ja neiude osalusviisid Eesti poliitilises elus, nende suhtumine erinevatesse ühiskondlikesse protsessidesse

Inimeste väärtushinnangute ja identiteedi uurimine on noortepoliitika kujundamise ja riigi arengu kavandamise jaoks väga oluline, sest see aitab mõista inimeste maailmapilti ja prioriteete. Noorte elus toimuvate protsesside mõistmine võimaldab näha ühiskonnas tekkivaid muutusi, nii positiivseid kui negatiivseid. Viimased aastad on olnud täis olulisi sotsiaalseid ja poliitilisi muutusi: esmalt COVID-19 pandeemia, seejärel Venemaa sõda Ukraina vastu. Ühiskond peab mõistma, millised on noorte, sealhulgas Ida-Virumaa noorte elu- ja moraalijuhised, sest meie maakonda lahutab Venemaast vaid jõgi. Noorte väärtusorientatsioonid võimaldavad mõista, millised inimesed loovad homse ühiskonna ja mis on nende jaoks oluline.

Nagu öeldakse noorsootöö õpikus (Kost 2013): noortepoliitika ja noorsootöö lähtuvad samadest väärtustest, näiteks noorte vajaduste ja huvide arvestamine või kaasamine arenguprotsessidesse.

Ühiskonda liidavad Eesti inimeste ühised väärtused ja ühine identiteet, mis on viimaste aastate keerulistel aegadel muutunud riigi julgeoleku seisukohalt ülimalt oluliseks. Ida-Virumaa vanema põlvkonna väärtused on siinsete elanike teistsuguste minevikukogemuste tõttu teatud määral erinevad teiste Eesti piirkondade elanike omadest, mistõttu tuleb tõsiselt tähelepanu pöörata sellele, millised on Ida-Virumaa noortepõlvkonna väärtused: kas ja millises ulatuses nad toetavad vanema põlvkonna seisukohti või tunnistavad end täielikult osaks Eestist. Eriti oluline on uurida noorte väärtusi ja identiteeti, mis on riigi tuleviku seisukohalt olulised.

Eestis on erinevate rühmade esindajate rahvusliku ja kultuurilise identiteedi teadusuuringuid tehtud aastakümneid. Nendes õpingutes pööratakse õigustatult suurt tähelepanu noortele – kooli- ja ülikooliõpilastele (Burdakova 2018). Samuti on uuritud põhjalikult ka noorte väärtusi (Rämmer 2024).

Kahe eraldiseisva rühma, eestikeelse ja venekeelse, olemasolu tõlgendatakse nii plussina kui miinusena. Mõned noored märgivad, et Ida-Virumaa pakub palju väljakutseid, seal on võimalus end realiseerida ja midagi uut luua. Ida-Virumaa piirkonna noortes tekitab see koht kodutunde (Rakendusliku Antropoloogia Keskus 2021).

Seeline olukord tekitab suurt huvi uurida erinevaid teemasid Ida-Virumaa.

Otsin ma empiirilises uurimistöös vastuseid kahele uurimisküsimusele:

- 1 Kuidas mõjutavad peretraditsioonid, suhtumine erinevatesse riigipühadesse ja hobidesse Ida-Virumaa noorte väärtushinnanguid ja tõekspidamisi?
- 2 Millised on Ida-Virumaa noorte arvamused Eesti poliitilisest ja ühiskondlikust elust.

Uuringuga kogutud teadmisi saan kasutada ka oma edaspidises erialases tegevuses.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

Ida-Virumaa noorte väärtushinnangute ja identiteedi uurimiseks on vaja selgeks teha, mis on väärtused ja milline on nende roll üksikisiku ja ühiskonna elus.

Töö teoreetilises kasutasin erinevat teaduskirjandust ja erinevate uuringute tulemusi, sest väärtusi ja kultuurilist identiteeti on päris palju uuritud.

1.1 Väärtused ja nende roll inimese elus ja ühiskonnas

Väärtused mängivad ühiskonna stabiilsuses olulist rolli. Ühised väärtused hoiavad ühiskonda koos, sest samad arusaamad hõlbustavad inimeste vahelist mõistmist ja suhtlemist (Rämmer 2019). Schwartz (2012) märgib, et väärtused ei ole erapooletud, objektiivsed uskumused, vaid emotsionaalselt laetud, osutades soovitud eesmärkidele või heakskiidetud viisidele nende saavutamiseks. Samuti on need situatsioonipõhised ja reguleerivad nii käitumisviiside ja sündmuste valikut kui ka nende hindamist.

Väärtused kujunevad sotsialiseerumisprotsessis juba noores eas. Üsna üksmeelselt ollakse seisukohal, et kord kujunenud väärtused on väga stabiilsed ja nad ei muutu enamkuigi kergelt. Siiski toimuvad ühiskonnas valitsevate väärtuste nihked tavaliselt pikema aja jooksul ühiskonnas toimuvate muutustega järkjärgulise kohanemise käigus, kui nooremad põlvkonnad asendavad vanemaid välja. Kuid mõnikord võivad ootamatute sotsiaalsete muutuste tulemusena toimuda ka kiired murrangud (Basáñez 2016).

Väärtused on lahutamatult seotud identiteedi kujunemise ja erinevatesse kogukondadesse, rühmadesse ja gruppidesse kuulumisega, mida rõhutasid suurimad sotsioloogid ja kultuuriteoreetikud eesotsas Jaan Valsineriga. Identiteet on otseselt seotud sellega, millistesse gruppidesse inimene tunneb kuuluvust (Yeževskaya, 2009). Minu töös on Ida-Virumaa noored käsitletud ühe suure siin sotsialiseerunud kogukonnana, millest osa elab maakonnas ja teine osa on sealt lahkunud.

Identiteete on uuritud teemade ja väärtustega samastumise järgi rühmitades. Eestis peetakse oluliseks kuuluvust rühmitustesse, mida iseloomustavad hilisindustrialühiskondadele iseloomulikud väärtused ja identiteeti kujundavad tegurid. Identifitseerumisereferentide põhjal saab näiteks teha vahet perekonna ja lähiümbruse vahel. Sel moel kujunevad elustiili, väärtuste ja sotsiaalsete võrgustikega seotud rühmad ja identiteetid (neid iseloomustab subkultuuriline kuuluvus, ühised hobid, nendega samastuvad sarnase maitsega inimesed). Erinevateks kuuluvusteks võivad olla maailmakodanik (inimkond, eurooplased jne); sotsiaal-majanduslik

staatus (töötavad inimesed, sama valla elanikud) ja rahvus (eestlased, eestlased, venelased) seotud identiteetid ja jagunemised.

Erinevas vanuses inimeste väärtustes peegelduvad taas põlvkondadevahelised erinevused: kui noortele (15-29-aastased) on olulised individuaalse eduga seotud väärtused, nagu eneseteostus, huvitav elu, sarnase maitse ja elustiiliga inimeste võrgustik, siis vanematele inimestele (60+) on olulisem turvalisus, tugev perekond ja majanduslik heaolu. Eneseväljenduslikke väärtusi, nagu sõprus, enesehinnang, õnn, vabadus ja ühised hobid, hindavad võrdselt noored täiskasvanud (15–29-aastased) ja keskealised (30–54-aastased) (Schwartz 2012). Suurim väärtuskonflikt põlvkondade vahel ilmneb individualistlike ja kogukondlike (kollektiivsete) väärtuste erinevas väärtustamises: nooremad seavad esikohale individualismi ja isikliku edu, samas kui vanem vanuserühm hindab tagasihoidlikumaid ja ühiselt jagatud väärtusi, nagu näiteks enesetunne turvalisuseks, kord ja tugev majandus. Sama konflikt esineb nii eesti- kui ka muukeelses rühmas (Inimõiguste keskus, 2019).

Inimeste elus on kesksel kohal alusväärtused. Alusväärtused on kindel nimekiri uskumustest ja vaadetest, mida inimene erinevate toimingute ja tegude tegemisel alati järgib. Olulise otsuse tegemisel on tavaline, et inimene tugineb oma alusväärtustele. See aitab meil mõista, mis on meie jaoks hea ja mis halb. Alusväärtused on need, mis meie elus tõeliselt tähtsad on. Need aitavad meil määratleda, kes me oleme, mida me väärtustame ja kuidas tahame elada. Kuigi iga inimene saab elus oma väärtused ise määratleda, on mitmeid üldisi aspekte, mida paljud peavad oluliseks: ühiskonna põhiväärtusteks peaksid olema inimväärikuse ja inimõiguste austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus ja ühiskonnas üldtunnustatud normidel põhinevate seaduste järgimine (Rämmer 2023).

Iga üksikisiku ja ühiskonna kui terviku peamine eesmärk on kaitsta neid väärtusi ning edendada kodanike rahu ja heaolu. Need väärtused kajastuvad iga riigi, sealhulgas Eesti seadusandluses. Kedagi ei tohi diskrimineerida ning rahva ja valitsuse esindajad peaksid olema tolerantset. Peame käituma kõigi suhtes õiglaselt, Austama vähemuste õigusi, toetama meeste ja naiste võrdõiguslikkust. Vastutus ühiskonna toimimise eest on selle liikmete vahel jagatud (Nugaeva, Krivodonova, 2022). Need on põhiväärtused, mis kehtivad igati Ida-Virumaa noorte kohta.

1.1.1 Noorte väärtuste arusaamine ja noorsootöötaja roll selles protsessis.

Väärtuskasvatusel on noortega töötamisel oluline roll. Väga oluline on teada, kuidas noored mõtlevad, mida nad väärtustavad ja milline on nende maailmavaade. On oluline, et noorte ümber oleks täiskasvanud, kes aitaksid neil mõista, mis on nende jaoks oluline. Oluline on, et noored ise

oleksid oma väärtustest teadlikud ning ühiskonnas domineerivaid põhimõtteid ei surutaks neile peale neid väärtuskasvatuse kaudu arvestamata (Rosamond 2016).

Selle saavutamiseks on oluline luua noortele võimalused enda ja ühiskonna väärtuste mõistmiseks. Viimasele on seni liiga vähe tähelepanu pööratud. Noorus on aeg, mil ühiskonnas esirinnas olevaid väärtusi kritiseeritakse ja proovile pannakse – see pole halb, sest selle käigus pannakse proovile olulised väärtused. Lõppkokkuvõttes muutub ühiskond avatumaks ja paindlikumaks (Naar 2019).

Uuringutega on kindlaks tehtud, et võrreldes teiste Euroopa noortega hindavad Eesti noored rohkem materiaalseid väärtusi, sotsiaalset staatust, head välimust ning vähem uudishimu ja loovust (Rämmer 2023). Igaüks võib ka omast kogemusest öelda, et ühiskonnas on sageli esiplaanil tarbimiskirg ja naudingud, mis domineerivad üldinimlike moraaliväärtuste üle. Need põhjused sunnivad meid üha enam rääkima ühiskonna väärtuskriisist. Selle probleemi valguses võib välja tuua kaks teemat, mis on olulised noortega töötamiseks ja väärtuste õpetamiseks.

Ühest küljest on oluline, millised omadused aitavad noortel olemasolevas ühiskonnas toime tulla ja hakkama saada. Teisalt tuleks mõelda, milliseid inimesi me enda ümber rohkem näha tahaksime. Kui piirduda esimese küsimusega, võib tulemuseks olla praeguse väärtussüsteemi mõtlematu taastootmine. Väärtusi mõistes ja võrdledes saab noor uurida oma väärtusi, mõtiskleda selle üle, miks ta just need väärtused valib ja mida nende väärtuste järgimine tema jaoks teeb (Naar 2019).

Noorte ühiskonda sotsialiseerimise jaoks on oluline, et nende ümber oleks täiskasvanud, kes aitavad neil mõista, mis on nende jaoks väärtuslik. See on üks noorsootöötaja töö eesmärke: aidata igal noorel mõista oma väärtusi, milliseid omadusi ta endas ja teistes oluliseks peab (Rämmer jt 2022).

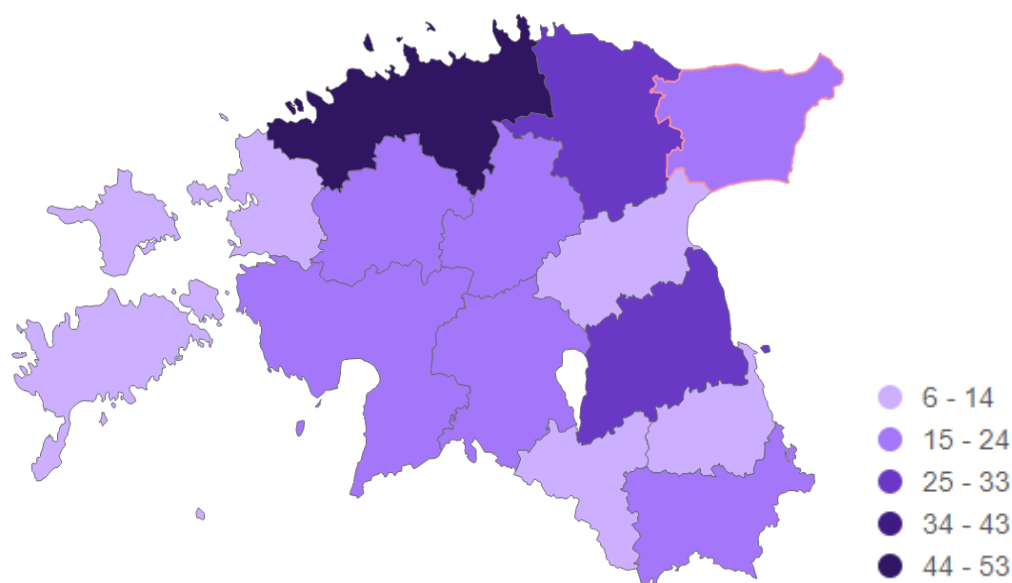
Lisaks peetakse noortega töötades väga oluliseks väärtuste teadvustamist ja nende tähtsuse teadvustamist. Olulist rolli mängib selles üks noortele suunatud lähenemise komponente – noorte väärtuste teadvustamine. Teadlikkus on edu alus (Naar, 2019).

Noorsootöö korraldajate hinnangul on väärtuste tunnustamise kontekstis suurim oht, et noorsootöötaja juhindub oma väärtustest, hoiakutest ja tõekspidamistest, pidades neid normiks, mida kõik peaksid järgima. Samas tõid nad välja paradoksi, et noorsootöötaja peab töötama oma väärtustega vastuollu minemata. Seetõttu peab ta kõigepealt teadvustama oma väärtusi ja mõistma, kuidas need võivad teda igapäevatoos mõjutada (Taylor 2007).

Noortelt saadava teabe mõistmiseks peab noorsootöötaja olema tundlik ja suutma näha maailma läbi lapse või noore silmade. Noored tulevad kohtadesse, kus nad on oodatud, vajalikud ja saavad end tähtsana tunda (Nugaeva, Krivodonova, 2022).

Lihtsam on väärtusteadlikkusele keskenduda, kui noorsootöötajal on võimalik noorega silmast silma suhelda ja neil on rohkem aega üksteise jaoks. Riskikohta esindab noorsootöötaja töötamine – kui tal pole aega noortega arutleda ja analüüsida nii noortele olulist kui ka noorsootöö eesmärke, tulemusi ja mõju (Nugaeva, Krivodonova, 2022).

Üle Eesti asuvad noortekeskused on elavaks suhtlemiseks väga olulised. Joonis 1 näitab noortekeskuste arvu maakonniti, 2021. aasta andmed. Sellelt jooniselt on selgelt näha, et Ida-Virumaal on Eesti keskmine arv, mis pole ühest küljest nii hull, kuid teisest küljest kasvuruumi on.

Joonis 1. Noortekeskuste arv (Allikas: Juhtimislaudad 2021)

Kuidas saavad noorsootöötajad lisaks noortekeskustes suhtlemisele veel panustada noorte väärtuskasvatusse? Noorte osalust saab toetada läbi osalemise erinevates Erasmus+ programmis pakutavates projektides, näiteks luues silla poliitikute ja noorte vahel. See on hea vahend otsustajate, ekspertide ja noorte koondamiseks, et lahendada kõiki osapooli puudutavaid probleeme ühe laua taha. Kohalikel seminaridel, koolitustel ja konverentsidel saab käsitleda noorte heaolu ja tulevikuga seotud küsimusi. Osalusprojekti kaudu saavad noored proovida ka uusi osalusvorme, nagu näiteks kampaaniate või petitsioonide algatamine ja digimaailma jõudude rakendamine (Öövel 2023).

Noortevahetuse raames tulevad erinevate riikide noored kokku, et mitteametlikus keskkonnas üksteist tundma õppida ja huvitavatel teemadel arutada. See soodustab suuremat kuuluvustunnet ja kultuuridevahelist sallivust, mis on eriti oluline rändekriisi ajal. Noortekeskused võiksid seda võimalust targalt kasutada ja suurendada nende noorte osalust, kes tavaliselt selliseid võimalusi ei

saa. Lisaks saab riikliku noorte osalusprojekti raames korraldada koostöö suurendamiseks noorte kohtumisi näiteks eesti keelest erineva emakeelega noorte, siin elavate pagulaste või uussisserändajatega (Öövel 2023).

Nii saavad noorsootöötajad aru, milliste väärtustega need noored Eestisse tulevad. Nimelt ütleksin Ida-Virumaa noortele, et eestlaste ja venekeelsete elanike suhtlusruumi laiendamine on väga oluline, et nad peaksid mõtlema ühistegevuse atraktiivsusele, ühistegevus omakorda aitab meisterdamisele kaasa eesti keel ja arusaam kultuurist. See on omakorda üks samme edu poole, kus arusaam väärtustest ja identiteedist on ühine kõigile Eesti noortele, olenemata maakonnast (Rämmer jt, 2022)

Noorte hinnangul on vaja tõsta teadlikkust noorsootöö väärtustest nii noorte kui ka tööjõu hulgas. Noortekeskne lähenemine on saavutatav ainult siis, kui väärtushinnangud on noorsootöös kesksel kohal (Rämmer jt, 2022)

Võtmeküsimus on, kuidas saavad noorsootöötajad vähendada noorte seas kasvavat usaldamatust ja julgustada noori rahulolematuse korral poliitikutelt muutusi nõudma või ise muutuste loomises kaasa lööma? Isikliku kogemuse kaudu saavad noorsootöötajad aidata noortel arendada motivatsiooni poliitikas osalemiseks ja mõista erinevaid osalusvorme (Öövel 2023).

Väärtuste mõistmise lõigu kokkuvõtteks võib rakendada järgmist väidet: noortekeskne lähenemine on saavutatav ainult siis, kui väärtushinnangud on noorsootöös kesksel kohal (Rämmer jt, 2022). Noorsootöötaja saab mõjutada nende väärtuste, hoiakute ja võimete kujunemist ümbritsevat maailma kriitiliselt analüüsida ja vajadusel sellele reageerida.

1.2 Erinevate valdkondade väärtustamine, miks nimelt need valdkonnad olen valinud?

Igal inimesel on väärtused ja need on seotud meie elu erinevate valdkondadega: perekond, kultuur, huvid, poliitika, ühiskond. Selles osas olen püüdnud kirjeldada kõige elementaarsemaid valdkondi, kus noorte identiteedi ja väärtushinnangute teema kujuneb ning võib ka elu jooksul muutuda.

1.2.1 Ida-Virumaa noorte peretraditsioonid, samuti nende mõju noorema põlvkonna väärtustele ja tõekspidamistele.

Perekonnateema olen valinud seetõttu, et just perekonnas saab inimene oma esimese arusaama väärtustest (Basáñez 2016). Nendeks on suhtumine perekonda ja abielu kui inimeste kogukonda, lugupidamine vanema põlvkonna vastu, lemmikloomade eest hoolitsemine, austus looduse vastu, suhtumine pühadesse. Perekond on see, kes paneb nendele väärtustele aluse. Kaasaegsetest peredest rääkides võib nõustuda väitega: Eesti noored teevad sageli rutakaid otsuseid ja sõlmivad abielusid, mis mõne aasta pärast lagunevad. Paljud inimesed ei tee seda üldse, vaid elavad lihtsalt koos. Mõned, peamiselt vanema põlvkonna esindajad, usuvad, et abielu on õnneliku pereelu alus,

samas kui teised, vastupidi, on kindlad, et see on kaotanud oma mõtte. Keskmine vene pere on suurem kui eestlastel (Rämmer 2023). See kehtib täielikult Ida-Virumaa kohta, noored ei näe sageli vajadust ametlikuks abiellumiseks. Kuid see ei tähenda, et perekond poleks neile oluline, nad lihtsalt ei seosta õnnelikku ja pikka pereelu selle staatuse ametliku kinnitamisega.

On teada, et Ida-Virumaalt on viimase kümne aasta jooksul lahkunud palju noori peresid. Riik ja ühiskond peavad astuma tõsiseid samme, et anda noortele kindlustunnet keskkonna suhtes, kus nad oma lapsi kasvatavad. Riigil on õigus mõjutada keskkonda kogu oma poliitikaga ja luua meeldiv elukeskkond. Samal ajal võiksid ettevõtjad ja tööandjad, kes on otseselt seotud inimeste ja nende sissetulekuga, olla rohkem kaasatud (Statistikaamet 2021).

Eesti pered on alati olnud looduslähedased ning suhtunud sellesse tänu ja lugupidamisega. Erinevalt paljudest Lääne-Euroopa riikidest, kus seente korjamine on ennekuulmatu, on siin peaaegu igas peres omad loodusega seotud traditsioonid. Siin on Ida-Virumaa pered sarnased teiste Eesti piirkondadega (Rakendusliku Antropoloogia Keskus 2021). Armastus oma piirkonna vastu, kohaliku looduse tundmine, maakonnas ringi reisimine ja erinevate huvitavate paikade külastamine on need väärtused, mille noored peres suuresti saavad.

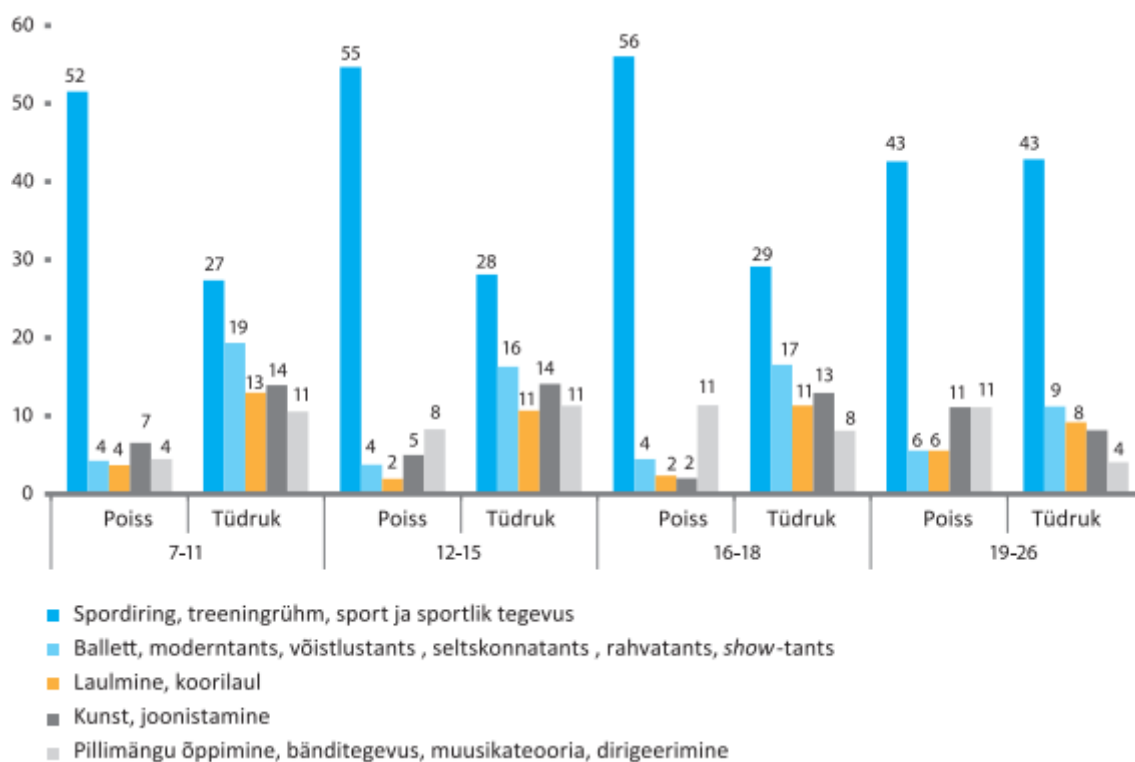
Suurim muutus Ida-Virumaa peredes on toimunud suhtumises pühadesse. Muidugi on ühiseid pühi, mida tähistavad mõnuga nii vanem põlvkond kui ka noored. Need on Jõulud, Uus Aasta, Jäänipäev. Kuid on ka oluline erinevus: vanema põlvkonna jaoks on üks põhipidu on 9. mai, kuid Ida-Virumaa noorte jaoks pole see enam nii oluline pidu.

Jah, noorem põlvkond austab miljonite hukkunute mälestust ja vanema põlvkonna valu, mis on seotud mõne monumendi kaotamisega. Kuid siiski seostavad noored seda tänapäevaga ja sellega, et seda ei tohiks kuskil ja mitte kunagi korrata. Noortel on aga uus tähtpäev - Eesti iseseisvuspäev. Just sellel pühal näen Ida-Virumaa elanike jaoks uue peretraditsiooni sündi - 24. veebruaril riigilipu heiskamist. Seda kinnitab, kuidas igal aastal on sellel tseremoonial aina rohkem noori. Noored annavad selle peretraditsiooni edasi ka oma lastele, juurutades nendele ühe peamise väärtuse – olla oma riigi kodanik.

Kõige selle põhjal võin öelda, et paljud noorte väärtustest – armastus, austus, hoolivus, vastastikune abistamine, pühendumus – kanduvad peres edasi põlvest põlve. Kuid teatud väärtused – suhtumine abielusse, nõukogude tähtpäevadesse ja päevakajalistesse sündmustesse – eristavad paljuski nooremat põlvkonda.

1.2.2 Sport, kultuur ja huvid

Joonis 2 näitab tegevuste liike, millega erinevates vanuserühmades lapsed ja noored tegelevad (Kirss jt, 2012). Siin on sport kõigis vanuserühmades selgelt ülekaalus. See viitab sellele, et noored valivad tervisliku eluviisi ning ka tervis on väärtus.

Joonis 2. Eri vanuses ja soost noored peamise huvitegevuse järgi (Allikas: Kirss jt, 2012)

Spordi- ja kultuuriüritused muudavad Ida-Virumaa elanikud ja ettevõtted aktiivsemaks, piirkonna spordi- ja kultuurielu muutub mitmekesisemaks ning Ida-Virumaale tuleb külalisi üle Eesti ja mujalt (Integratsiooni Sihtasutus 2023). Mõned maakonnast lahkunud noored tulevad ikka koju, et osaleda energiajooksul või suusavõistlustel või motovõistlustel. See on väga oluline, sest siin on pidev side oma kodupaikadega ja see on ka üks noorte väärtusi.

Kuna sport ja kultuur mõjutavad noorte väärtushinnanguid, on riigi ja omavalitsuste poolt selle arengu toetamine väga oluline. Eelmisel aastal said Ida-Virumaal spordi- ja kultuuriürituste läbiviimiseks toetust taotleda juriidilised isikud ja kohalikud omavalitsused. Selliste üritustega meelitan noori ka teistest maakondadest. Mida rohkem erinevatest piirkondadest pärit inimesi kohtub ja omavahel suhtleb, seda lihtsam on neil ühist keelt ja ühiseid tegevusi leida. Nii sünnivad ühissettevõtted, mis lisaks huvitavatele sündmustele loovad võimalusi edukaks ettevõtluseks

Need spordiüritused näitavad Ida-Virumaa noortele, kuidas nad saavad lisaks tervisliku eluviisi harrastustele tutvuda maakonnaga ning erinevate elanikegruppidega.

Noori ei ühenda mitte ainult sport, vaid ka kunst. Näiteks toimub ka Ida-Virumaal üha rohkem üritusi, mis rikastavad nii kohalikku kui kogu Eesti kultuuri. Näiteks NART platvorm, kus noored saavad tegeleda kunsti ja disainiga. NART suhtleb aktiivselt siin elavate inimeste, kogukondade ja organisatsioonidega. Rõhuasetus on sotsiaalprojektidel (Eesti Kunstniki Liit 2021).

Oluline on, et võimalikult paljud Ida-Virumaa elanikud avastaksid uusi võimalusi Eesti kultuuri- ja spordielus osalemiseks. Riik loodab, et tänu toetusele lisandub olemasolevatele üritustele uusi traditsioone, mis tugevdavad Ida-Virumaa ja teiste Eesti piirkondade elanike omavahelist suhtlust ja koostööd. Sellele aitab kaasa Ida-Virumaa organisatsioonide kaasamine ürituste elluviimisse (Integratsiooni sihtasutus 2021).

Kultuur ja kunst ühendavad inimesi, võimaldavad suhelda ja üksteist mõista, luua ühiseid väärtusi ning see on riigi julgeoleku üks võtmeid.

1.2.3 Ida-Virumaa noorte inimeste osalemine Eesti poliitilises elus, suhtumine erinevatesse ühiskondlikesse protsessidesse.

Poliitika ja avaliku elu valdkonna valisin seetõttu, et turvalisus, rahu, seaduskuulekus, inimõigused on väärtused, millest peab kinni enamik edumeelsetest inimestest, sealhulgas Eestis ja Ida-Virumaal.

Kaasaegsete Eesti noorte identiteedi, maailmavaate ja väärtushinnangute kujunemist mõjutavad üldiselt kolm meediaruumi: kohalik eesti- ja venekeelne meedia ning lisaks kõiki neid kategooriaid ühendav uusmeedia. Aga Ida-Virumaa noorte jaoks lisaksin ka vene meedia, kuigi viimase aastaga on neid järjest vähemaks jäänud, andes teed eesti keelsele meediaruumile (Väljaotsa 2008).

Seotust Eesti ühiskonna ja Eesti riigiga iseloomustab eriti tugev ühtekuuluvustunne ja tugev emotsionaalne side Eesti maa ja loodusega, samas on kohati väga kriitilist suhtumist Eesti riiki väljendades selgelt distantseerunud Eestist sellel tasemel. Kuid ka teiste piirkondade esindajad ei tunne mõnikord Eesti riigiga emotsionaalset sidet ning peavad oma arengu peamiseks takistuseks asjaolu, et riik ei tunnusta kõiki Eesti elanikke võrdselt omadena. Võõrandumine riigist suurendab ka Eesti kodakondsuspoliitikast tulenevat ebaõiglust, mis takistab Eestis sündinutel ja juba enne taasiseseisvumist Eestis elanud inimestel hõlpsasti Eesti kodakondsust saada (Rikmann 2013). Eesti kui kodumaa tunnetus on seotud eelkõige geograafilise asukohaga (Eesti kui tegelik sünni- ja kodukoht on omane eelkõige idavirumaaelastele) (Vabariigi Valitsus 2021).

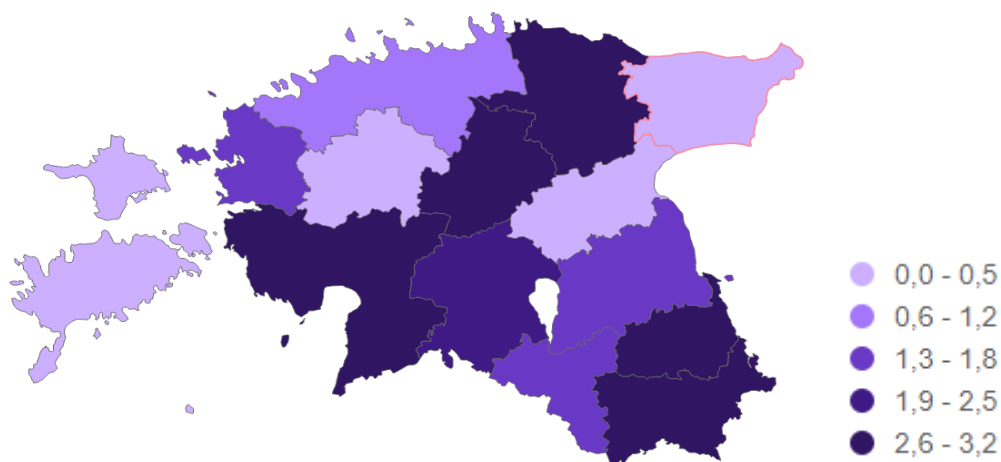
Kodukohatunde mõeldes on nii Ida-Virumaa noorte kui ka kõigi Eesti elanike jaoks oluline tegur üldine heaolutunne, mis on seotud nii sotsiaal-majandusliku stabiilsuse kui ka psühholoogilise rahulolutunde ja kuulumisega (Rämmer 2023).

Üks olulisemaid Eestisse kuulumise tunnuseid on eesti keele oskus. Seda teemat ei tohi ignoreerida, kui räägime noorte identiteedist.

Kõikide klastrite esindajad nõustuvad, et eesti keele oskus on oluline, aga ka riigi toetus keeleõppe korraldamisel. Peamisteks takistusteks keeleõppes nähakse venekeelse elanikkonna vähest motivatsiooni eesti keelt õppida, samuti kasutatavate keeleõppemeetodite madalat kvaliteeti (nii koolide keeletundides kui ka keelekursustel). Madal motivatsioon on valdav keelepoliitika ja selle elluviimise meetodid, mis põhinevad hirmul ja karistamisel, aga ka eestlaste negatiivne suhtumine nendesse, kes hakkavad keelt õppima ja keelt veel hästi ei valda (Rikmann 2013). Viimast rõhutasid eriti Ida-Virumaa esindajad. Keelepraktika võimaluste puudumine. Keeleoskuse puudumine Ida-Virumaa piirkonnas (Proos, Pettai 2008). Rääkides Ida-Virumaa noortest, võib täiesti kindlalt väita, et noored seavad eesti keele valdamise üheks peamiseks prioriteediks.

Noorte identiteedi üheks oluliseks teguriks on osalemine riigi poliitilises elus ja see avaldub eelkõige valimistel osalemise kaudu. Inimeste madal valimiaktiivsus on tingitud peamiselt ükskõiksusest või skeptilisest veendumusest, et valimistel osalemine ei mõjuta riigi/kohaliku omavalitsuse tasandil tehtavaid otsuseid (Vabariigi Valitsus 2021).

Seda kinnitab Joonis 3, kus Ida-Virumaa noorte osalus vallavolikogude töös on peaaegu null.

Joonis 3. Noorte osatähtsus KOV-i volikogus (Allikas: Juhtimislauad 2021)

Noored usuvad, et Ida-Virumaal on kehv kaasamiskultuur. Seda nii üldisemal tasandil, kus kohalikud omavalitsused ei anna piisavalt teavet ega küsi avalikkuselt nende seisukohti, kui ka täpsemalt noortesektoris, kus noorte hääl kas ei jõua otsustajateni või pole lihtsalt kuulda. Kaasamist nimetatakse suureks probleemiks. Koolides on noorte- ja õpilasesindused, mille kaudu tundub, et noortel on hääl. Praktikas need osalusvormid ei tööta. Noored tunnevad, et nende arvamust küsitakse lihtsalt näitlikustamiseks, samas soovitakse protsesse mõjutada. Probleem on selles, et täiskasvanud ei kaasa noori, vaid nad ise mõjutavad noorte tulevikku. Ka noorte osalemine on mõnikord passiivne. Noorte kaasamine eeldab usalduse loomist ning noorte eelistuste ja vajaduste mõistmist. Ka kohalikud noorsootöötajad ja üliõpilasaktivistid tunnistavad kaasamisprotsessi keerukust. Ainus lahendus on lihtsalt kaasata, luua osaluskuultuur, et ühel hetkel saaks oma kodu eest hoolitseda ja see oleks iga noore jaoks tavapärase tegevus (Rakendusliku Antropoloogia Keskus 2021).

Seetõttu seostavad noored kodanikuühiskonna tegevust üldiselt mitte poliitikaga, vaid eelkõige kultuuri ja spordiga või ühiskonna parandamisele kutsuvate algatustega. Üheks selliseks algatuseks peavad Ida-Virumaa noored inimesed Kaitseliidus osalemist. Viimase kahe aasta jooksul on kõige rohkem uusi liikmeid tulnud Jõhvi ja Narva malevasse (Kaitseliit 2022).

See näide näitab ilmekalt, et viimastel aastatel on Ida-Virumaa noorte üheks põhiväärtuseks saanud isiklik vastutus ja osalemine Eesti kaitsmisel.

Sellest tulenevalt võin Ida-Virumaa noorte kodaniku- ja sotsiaalsetest väärtustest rääkides öelda, et peamisteks on siin turvalisus ja valmisolek Eestit kaitsta, hariduse omandamise ja elukutse valiku tähtsus ning otsustamise vabadus.

1.3 Sotsiaalse ja personaalse identiteedi tähtsus ja uurimine

Identiteet on kontseptsioon inimese rollist maailmas ja arusaam sellest, kelleks ta end peab. Ta on ideede, uskumuste ja tunnete kogum, mis inimesel enda kohta on (sealhulgas tema väärtused, eelistused, sotsiaalne roll, sooline identifitseerimine, etniline kuuluvus, kultuur ja muud omadused, mis määratlevad tema isiksust). Identiteet hõlmab inimeste kogemusi, suhteid, nendes loodud õppetunde, väärtuseid ja mälestusi. Mõned identiteeti mõjutavad tegurid on välised, näiteks sotsiaalmajanduslik staatus, etniline kuuluvus või kultuur. Identiteeti mõjutavad ka sisemised tegurid, nagu poliitilised, religioossed ja vaimsed tõekspidamised, moraal, hoiakud, mõtted ja elukogemused. Üks aspekt, mis isiksust mõjutab ja aitab seda mõista, on inimese roll ühiskonnas (Barrett 2000).

Identiteet on väga oluline, sest see määrab üksikisiku või rühma käitumise. Teadmata, kes me oleme, on võimatu eraldada vaenlasi sõpradest, liitlasi vastastest ning võimatu on sõnastada eesmärgid (Barrett 2000).

Augoustinos jt (2006) eristavad personaalset ja sotsiaalset identiteeti. Identiteedi olulisteks aspektideks on inimese püüdlused olla unikaalne ja erinev. Personaalne identiteet puudutab omadusi, mida inimene peab endale unikaalseteks ja ainuomaseks. Sotsiaalne identiteet tuleneb tema teadmistest enda kuuluvusest sotsiaalsesse gruppi (või gruppidesse) koos sellele kuuluvusele omistatud väärtuslikkuse ja emotsionaalsega.

Ida-Virumaal tehtud intervjuudes jagasid Ida-Virumaalt vene keelt kõnelevad noored: gümnaasiumide, kutsekoolide ja ülikoolide õpilased, vähemusrahvuste kultuuriseltside esindajaid, aga ka riigiteenistujaid, kelle jaoks on vene keel emakeel oma kogemusi teadlastega. Selles põhjal sõnastasid uurijad olulisi väiteid riigiidentiteedi ja kaasamise kohta (Rikmann 2013):

- Noored suhtuvad lõimumisse positiivsemalt võrreldes vanemate põlvkondadega
- Oluliseks peetakse eesti keele oskust ja eestikeelse suhtlemise oskust
- Eesti on kodumaa
- Oluliseks kodanikuidentiteeti tugevdavaks teguriks on võimalus panustada Eesti ühiskonda ja end Eestis teostada, sealhulgas tööalasel
- Poliitiline osalus toimub peamiselt valimistel osalemise kaudu
- Lisaks eesti keele õpetamisele oleks võimalik rohkem ära teha ka venekeelsete elanike kaasamiseks avalikku ellu ja aidata tugevdada nende kodanikuidentiteeti
- Vaja on laiendada eestlaste ja venekeelsete suhtlust, kontaktide arvu ja kvaliteeti

Esitan oma töö empiirilises osas mõned järeldused sellest, sest minu uurimistöös osalejad, Ida-Virumaa noorte esindajad, rääkisid samadest probleemidest.

Personaalne identiteet on kogu elu jooksul kujunenud ideede kogum iseendast, mis koosneb erinevatest elementidest, nagu isikuomadused, kogemused, kogemused, väärtused, hoiakud enda ja teiste inimeste suhtes, sotsiaalsed rollid, ametialased ja isiklikud eesmärgid. Personaalne identiteet võib olla stabiilne või muutuda sõltuvalt eluoludest, kogemustest ja isiklikust arengust (Trošina 2019).

Identiteet võib hõlmata selliseid aspekte nagu (Protasova 2023):

- Enesehinnang ja ettekujutus enda väärtusest inimesena;
- Isiku poolt aktsepteeritud sotsiaalsed rollid ja staatused erinevates kontekstides;

- Kultuurilised, usulised ja etnilised samatumised;
- Töölased ja isiklikud eesmärgid;
- Isikuomadused, nagu iseloom, meelelaad jt.

Personaalne identiteet on inimese tervise ja heaolu seisukohalt oluline, sest see määrab tema ettekujutuse endast ja staatusest ühiskonnas. Identiteedi kujunemisega seotud probleemid võivad põhjustada segadust, ebakindlust, depressiooni ja ärevust (Trošina 2019).

Kultuuriline identiteet on inimese sisemine ettekujutus endast kui teatud kultuurilise kogukonna osast. See hõlmab teatud kultuurielementidele omistatud tähendusi, nagu keel, ajalugu, traditsioonid, kombed, kunst jne. Kultuuriline identiteet kujuneb inimese suhtlemise tulemusena kultuuriga, kuhu ta kuulub, ning selle kultuuri mõjust tema enese- ja maailmavaatele (Šubin 2011).

Loomulikult ei avaldu identiteet mitte ainult läbi keele, vaid läbi suhtumise kodumaasse, läbi tohutu hulga erinevate elementide.

Tuuder (2022: 2-3) leidis, et Narva venekeelsed noored vastandavad end eestlastele, Venemaal elavatele venelastele ja (ootamatult ka) mujal Eestis elavatele venelastele. Sellest võib järeldada, et Narva noorte identiteet on üsna tugevalt seotud konkreetse paigaga, milleks on Narva linn. Narva noored rõhutasid end Eesti kontekstis määratledes mitmekesisusel põhinevaid aspekte, eelistasid kategooriaid nagu venekeelne eesti keel ja Eesti passiga vene keel ning avaldasid soovi olla rohkem eestlased.

Suheldes oma sõprade, eakaaslaste ja kursusekaaslastega Narva-Jõesuu noortekeskuses, kus käisin praktikal, võin kindlalt öelda, et noored tahavad olla rohkem seotud Eesti, eesti kultuuri ja eestlastega. Selline identiteediha on omane mitte ainult Narva noortele, vaid ka teistele venekeelsetele noortele Ida-Virumaa linnades: Sillamäe, Narva-Jõesuu, Kohtla-Järve.

2. EMPIIRILINE OSA

2.1 Uuringu metoodika ja intervjuu meetodi tutvustus

Antud uuringus kasutasin andmete kogumiseks kvalitatiivset poolstruktureeritud intervjuu meetodit. Hästi lihtsustatult võib intervjuerimist defineerida kui mingile teemale keskenduvat eesmärgipärast vestlust kahe või enama inimese vahel (Lepik jt, 2014). Andmete kogumiseks töötasin välja küsimustiku (Lisa 1). Leppisin intervjuude kuupäevad kokku nii, et need oleksid igale osalejale sobivad. Kohtusin igapähega isiklikult. Enne intervjuud ja intervjuu ajal esitasin täpsustavaid küsimusi, et täiendada intervjuud, muuta see ulatuslikumaks ja avada teemat, saades paljastavaid vastuseid teema ja intervjueritavate arvamuste ja nende kodumaa kohta.

Analüüsisin intervjuudega kogutud andmeid temaatilise analüüsi abil. Kvalitatiivse sisuanalüüsiga püütakse tavaliselt saada aru uuritavast tekstist kui tervikust, et näha teksti tervikpilti või struktuuri. Erinevalt standardiseeritud sisuanalüüsist ei ole kvalitatiivse sisuanalüüsi eesmärk analüüsitava teksti kodeerimine analüüsiüksusteks või koodide sageduse määramine. Seega ei kasutata kvalitatiivse sisuanalüüsi puhul rangeid kodeerimisjuhiseid koos kindlate koodide või mõõteskaaladega. Koodid ja kategooriad võib analüüsi käigus üle vaadata ja neid täiendada. Lisaks sellele ei pea analüüsiüksus olema selgelt määratletud ja seda võib vajaduse korral analüüsi käigus muuta. Kvalitatiivne sisuanalüüs lubab analüüsida ka latentset sisu, st võtta arvesse ridade vahele peidetut ehk kodeerida teksti autori vihjeid, kavatsusi ja eesmärke ning mitmeste konnotatsioonide erinevaid tõlgendamisvõimalusi (Kalmus jt, 2015).

2.2 Valim ja andmete kogumine intervjuudega

Oluline põhimõte, mida valimi moodustamisel järgisin, oli see, et lõplikus valimis oleksid esindatud üle 18-aastased noored, et teha intervjuu ja salvestada nende vastuseid, ei ole vaja nende vanemate nõusolekut, kes võisid intervjuud mõjutada, seega valisin täiskavanud informandid. Kuna minu bakalaureusetöö teemaks on Ida-Virumaa noorte väärtused ja identiteet, siis intervjuerisin noori, kes on elanud kogu oma elu Ida-Virumaal ja kes olid seetõttu pädevad minu küsimustele vastama või valisin inimesed, kes on elanud suurema osa oma elust Ida-Virumaal, kuid elavad nüüd teistes maakondades, näiteks Harjumaal. Arvan, et ka nende vastused on olulised, sest nad oskavad selgitada, miks nad oma kodukohast lahkusid, mis neile Ida-Virumaal ei meeldi. Üldiselt andsid nad intervjuu küsimustele tasakaalustatud vastused. Kõik küsimused oli esitatud vene keeles, sest nii oli võimalus saada pikemaid vastuseid, seepärast oli mugavam

intervjuut teha vene keeles. Kuus intervjuud viin läbi kolme neiu ja kolme noormehega. Neist neli inimest elavad praegu Ida-Virumaal ja 2 inimest Tallinnas, kuid viimased on elanud Narvas varasemalt 20 aastat. Intervjuueritavad andsid neile esitatud küsimustele täielikud vastused, mis oli minu peamine eesmärk. Intervjuu kestis umbes 40-50 minutit ja tegin neid märtsist-aprillini. Vestlus oli vabas vormis, intervjuueritavad võisid mõelda, enne kui midagi ütlesid. Salvestasin kõik intervjuude helifailid. Info kogumiseks kasutasin salvestusseadmena isiklikku mobiiltelefoni. Intervjuueritavate jaoks polnud see esimene intervjuueerimiskogemus, kuid pärast vestlust jäid nad väga rahule, kuna nad polnud kunagi mõelnud, kuidas saaksid oma arvamuste avaldamise kaudu aidata kaasa kodukoha arengule, et siin oleks hea elada. Analüüsi käigus tuli ka vastajad anonümiseerida, et nende poolt antud vastuseid ei oleks võimalik nende isikutega seostada. Intervjuutsitaatide juures on seetõttu toodud välja ainult nende sugu ja vanus.

2.3 Intervjuude analüüsi tulemused

2.3.1 Peretraditsioonide, erinevatesse riigipühadesse suhtumise ja hobide mõju Ida-Virumaa noorte väärtushinnangutele ja tõekspidamistele

Esimese uurimisküsimuse abil ma püüdsin teada saada intervjuueritute Ida-Virumaa noorte peredes austatavatest traditsioonidest. Need võivad erineda ülejäänud Eestist, sest tegemist on valdavalt venekeelse piirkonnaga, kus elavad inimesed võivad olla sotsialiseerunud mõnevõrra erinevas kultuurikeskkonnas. Eesmärgiks on saada ülevaade traditsioonidest ja tähtsatest tähtpäevadest vastajate peredes. Intervjuude käigus selgus, et noorte jaoks on tõesti hästi oluline olla kursis oma kodumaa ajalooga.

Rääkides meeldejäävate kohtade väärtustamisest, siis oli väga huvitav kuulda, millised on vastajate väärtused, sest püüdsin valida vastajad erinevatest linnadest, kellel võivad olla omad huvid elus, näiteks (N20) rääkis oma linnast Kohtla-Järve, mis annab hea pildi sellest, kui palju vastajad oma linna väärtustavad.

(N20):, Raske on öelda, millised väärtused on tõesti väärtuslikud kõigi Ida-Virumaa inimeste jaoks, võin nimetada mitmeid muuseume ja mälestusmärke, mis minu arvates on Ida-Virumaa inimeste jaoks väga olulised. Peamine vaatamisväärsus on Narva bastion, Narva linnus, Kohtla-Järve jaoks väga oluline on põlevkivimuuseum, mis on oluline koht kõigile Kohtla-Järve elanikele, sest see on tööstuslinn ja seal on üks suurimaid põlevkivitööstuseid ja ma arvan, et mõlemad on olulised, sest Ida-Virumaa elanikud on tänulikud nendele inimestele, kes võitlesid oma riigi vabaduse eest. Sellised mälestusmärgid on Ida-Virumaa inimeste jaoks olulised, sest paljud Ida-

Virumaa elanikud töötavad põlevkivitööstuses või töötavad kaevuritena ja neile on kindlasti oluline, et nende linn on Eesti kõige tööstuslikum linn. “

(M22) hindab Ida-Virumaa erinevaid kunstigaleriisid ja külastab neid võimalusel regulaarselt.

(M22): „Minu jaoks on Ida-Virumaal hetkel kõige olulisem koht Narva Kunstiresidentuur NART, kuna see annab võimaluse kunstnikele end väljendada, eksponeerib nende maale ning korraldab kunstihuvilistele väga olulisi ja huvitavaid üritusi.”

Ülejäänud märkisid, et Ida-Virumaa territooriumil on tõepoolest väga palju nõukogude ajast pärit, Teise maailmasõjaga seotud mälestusmärke, millest võib järeldada, et siin elab palju vene inimesi ja nad väärtustavad kõrgelt tollaseid mälestusi selle sündmuse kohta. Selle illustratsiooniks võib tuua tsitaadi intervjuust (N21).

(N21): „Mulle tundub, et Narva elanike jaoks on kõige olulisemad need mälestused, mis on seotud Nõukogude Liiduga, sest siin on inimesed vaimselt samal tasandil Venemaaga. Kui Narva oli rikas ja populaarne linn, oli üheks selliseks eksponaadiks Narva tank, mis kahjuks eemaldati.”

Samuti märkis ära (N21), et Ida-Virumaa üheks populaarsemaks sümboliks on Narva loss ja Sõpruse sild, kuna asuvad piiril Venemaaga. Selle ületamisel, algab siit juba Euroopa.

(N21): „Sada protsenti Narva loss ja Sõpruse sild mängivad suurt ja olulist rolli Narvas ja Ida-Virumaal tervikuna, kuna see on koht, mis ühendab Venemaa ja juba Euroopa paiku. Lossi ja silla taga algab juba Euroopa.”

Väärtuste kujunemine saab alguse perekonnast (Basáñez 2016). Seega tahaksin rääkida perede väärtustest, mida küsitletud noorte peredes enim eelistatakse, siis need on loomulikult kõige põhilisemad väärtused: armastus, usk õnne, iga vanema soov võimaldada paremat tulevikku oma laste jaoks ja eneseareng. (N20) räägib oma traditsioonidest, mis erinevad teistest intervjuueeritavatest, kuna ta elab usklikus perekonnas, kus traditsioonid on veidi erinevad. Samuti paastub ta erinevalt teistest ja tema pere võtab seda palju tõsisemalt kui teiste intervjuus osalenud noorte pered.

(N20): ”Arvan et oma kodu ja pere loomine on minu pere peaväärtuseks. Lisaks õppeprotsessile omandan ka muusikalise hariduse, osa inimesi lööb kaasa kirikukooris, kõik on muusikakoolis käinud, osad on juba lõpetanud, osad veel käivad. Pidevalt korraldatakse ka erinevad üritusi, ka reise perega. Meie pere jaoks kõige olulisem väärtus on armastus ja perekond, aga ka religioon, kuna oleme usklik perekond ja ka kõiki pühasid, nii kiriklikke kui ka tavalisi, tähistatakse perekonnaringis ja sõbralikus seltskonnas, see on alati midagi armsat ja südamlikku.”

Lisaks intervjuueritavate perede väärtustele tasub rääkida ka perekonnatraditsioonidest, sest need mängivad paljude inimeste elus olulist rolli. Neid antakse edasi põlvest põlve ja neil võib olla tugev mõju meie elustiilile, väärtustele ja käitumisele. Siin on mitu põhjust, mis intervjuude käigus selgusid, miks noored ei taha edaspidi peretraditsioonidest loobuda: peretraditsioone võib seostada meeldivate mälestuste, tunnete ja emotsioonidega. Noored hindavad neid hetki ja soovivad säilitada sidet minevikuga läbi traditsioonide, mis aitavad kujundada meie identiteeti. Need loovad teatud rühma või kultuuri kuuluvuse tunde. Noored hindavad seda ühtekuuluvustunnet. Perekonnatraditsioonid võivad tuua ellu stabiilsust ja turvalisust. Nad on aluseks rituaalidele ja ennustavad, mis võib noorte jaoks olla oluline, eriti muutuste ja ebakindluse ajal. Noored hindavad ja austavad oma vanemate kogemusi ja tarkust. Peretraditsioonide järgimine on ka oluline viis austuse ja lugupidamise üles näitamiseks.

(M22) : "Tihti koos perega kohtume laua taga ja tähistame pidusid, näiteks aastavahetust, jõule, korraldame mänge, tahaks neid oma lastega jätkata."

(N21) : „Tähistasime ja tähistame pidusid perekonnaringis ja sooja seltskonnaga, see on alati midagi armsat ja südamlikku, kuna meil on plaju sõpru ja sugulasi, loodan, et see on põlvest põlve jätkuv traditsioon, sest see tugevdab perekonda.”

Mainida tasub ka pühasid, mida tähistavad noorte vanemad eraldi ja millele pöörasid intervjuueritavad erinevat tähelepanu. Rääkides vanema põlvkonna väärtustest, tasub tähele panna seda, et intervjueeritute vanematel on tõesti noortest erinev nägemus pühadest, millest jällegi mitmed seostuvad Suure Isamaasõjaga, kuna nad said täiskasvanuks ning elasid Nõukogude Liidu ajal ja austavad neid pühi noortest rohkem, kuna tollal juhtunu on neil veel meeles. Intervjueeritute vanemad ja vanavanemad ütlesid neile, et alati tasub pidada meeles ja austada traditsioone koos perekonna liikmetega, kes ajaloosündmused ise läbi elasid, kuid nüüd suhtub noorem põlvkond nendesse pühadesse vähem suurejoonelisemalt kui meie vanemad või vanavanemad. Seetõttu rääkisid kõik intervjueeritud, et suhtumine traditsioonidesse ja tähtpäevadesse peres on põlvkondade lõikes tänapäeval märgatavalt erinev. Seda sõnastab tabavalt 21-aastane neiu.

(N21) : "Arvan, et on vaja pöörata natuke vähem tähelepanu 9. maile, kuidas seda teevad meie vanemad ning väärtustada teisi pidusid, mis on seotud nimelt Eestiga näiteks Eesti Vabariigi aastapäeva"

Eesti Vabariigi aastapäevast rääkides tasub seda natuke rohkem mainida, kuna palju noori inimesi tulevad selleks ajaks Narva. Sellest sai noorte traditsioon, sest intervjuus osalejad on sellest osa

võtnud juba kooliajast, osa neist tuleb siiaamaani selleks ürituseks Tallinnast Narva. Näiteks (M24), sõidab selle eesmärgiga pidevalt Narva.

(M24) : '' Olen kaitseliitlane, nii ma arvan. Kohustus käia igal 24. veebruaril lippu heiskamas, arvan, et see lisab ka meie maakonnale populaarsust, kuna tegemist on suurejoonelise ja väga isamaalise üritusega kogu Eesti mõistes, kuhu ei koguneta mitte ainult lähilinnadest, vaid ka kõikjalt mujalt Eestist, sest see on võimas riigipüha tähistamine, mis võiks olla populaarsem teiste maakondade elanike seas. ''

Noorte väärtusi ja identiteeti kujundavad mitte ainult tähtpäevad peredes ja vaatamisväärsused, vaid ka Ida-Virumaa loodus. Noorte sõnul on Ida-Virumaa kuulus ennekõike kauni looduse poolest. Teiste seas mainitakse merd ja rannikut, Narva-Jõesuus, Kuremäed, Kurtnat, Toila parki, piirkonna järvesid ja soid, RMK loodusradasid ja kauneid päikeseloojanguid. Kui mujal Eestis elavate inimeste jaoks võib Ida-Virumaa seostuda tööstusmaastikega, siis kohalike noorte kirjeldustest selgub, et Ida-Virumaa on kauni loodusega ja muust Eestist erinev koht. Ida-Virumaal on oma atmosfäär, energia, vaikus ning rohkem ruumi kui näiteks Tallinnas. Noored märgivad ka kohalike elanike sõbralikkust ja avatust. Kahe eraldiseisva kogukonna, eestikeelse ja venekeelse, olemasolu tõlgendatakse nii plussina kui miinusena. Mõned noored märgivad, et Ida-Virumaa pakub palju väljakutseid, seal on võimalus end realiseerida ja midagi uut luua. Ja Ida-Virumaa piirkonna noortes tekitab see koht kodutunde. Intervjuueritavate kõige soojematest mälestusest tahaksin jagada kõige tüüpilisemaid (M22) ja (N20).

(M22): ,, Kuskil esimeses klassis läksin vabatahtlikult maleklubisse, kus mulle väga meeldis. Ka sel ajal meeldis mulle väga linnas jalutada ja uute lastega kohtuda. Käisime vanematega sageli jalutamas. Sügisel kogusime sageli langenud lehti ja kastaneid; talvel viidi mind kelguga sõitma. Kevadiseid tegevusi ma eriti ei mäleta, aga suvel käisime tihti kuskil, saime jalgratastega linnast väljas sõita või käisime Toila sanatooriumis ja mere ääres jalutamas. ''

(N20) : ''Mäletan oma lapsepõlve väga hästi, mul on palju sooje mälestusi, näiteks kuidas käisime matkamas, õues mängimas. Erinevatel aastaagadel tegime kõik endast oleneva, näiteks suvel mängisime jalgpalli, veetsime kogu aja väljas, talvel ehtasime lumest losse, pidasime lumesõda, kevadel käisime kõikvõimalikel rattamatkadel, aga sügisel polnud palju aega, kuna pidin õpingutega tegelema. ''

Niikuinii on igapähe mõne kohaga seotud kõige soojemad mälestused. Intervjuudes selgus, et kaasaegsed noored on huvitatud erinevatest hobidest ja huvidest.

Paljud noored jälgivad blogijaid ja unistavad saada ise blogijaks. Populaarseteks temadeks blogides on: mood, uudised, videoloomed. See kujundab noortest pildi, et mitte kõik ei loo väärtusi reaals maailmas, vaid ka virtuaalmaailmas. Lisaks erinevad kaasaegsed noored eelmistest põlvkondadest selle poolest, et nende elu on küllastunud mobiiltehnoloogiast ja sotsiaalsetest võrgustikest. Nad kujundavad uusi eelistusi ega järgi alati teiste põlvkondade autoriteete. Selle võib välja tuua (M22) ja (M24) sõnadest.

(M22) : "Tänapäeval on väga populaarne saada blogijaks, eriti noorte hulgas, vist see on seotud sellega et seal internetis nad võivad luua oma maailma, paraku kannatavad selletõttu pere suhted."

(M24) "Võin tuua palju näiteid, millega tänapäeva noored tegelevad, näiteks ajaveebi pidamine on praegu populaarne, samuti mängivad paljud arvutimänge, veedavad üldiselt palju aega virtuaalmaailmas."

Noored veedavad aega erinevates kohtades olenevalt oma huvidest ja võimalustest. Näiteks veedavad noored palju aega koolis, suhtlevad sõpradega ja osalevad erinevates tegevustes, samuti osalevad mõned vabatahtlikeks organisatsioonides.

(M24) "Paljud noored on huvitatud ka vabatahtlikest organisatsioonidest, näiteks Kaitseliidust, kus saab kohtuda suure hulga noortega erinevatel maailmas toimuvatel üritustel, see on väga meeldiv, see on võimalik ka loomade varjupaikades."

Noored kogunevad sageli parkidesse, randadesse, parklatesse või bastionidele. Samuti märkisid paljud, et noored kasutavad aja veetmiseks sageli ööklubisid ja spordibaare.

(N20) : "See toimub enamasti tänaval, kusagil teatud ettevõtetes, klubides ja muudes kohtades, kus nad saavad vabalt oma emotsioone välja elada, lõbutseda ja lihtsalt aega veeta."

Noored tegelevad aktiivselt spordiga, see on üks veel oluline tegevus, mida kõik intervjuueritud välja tõid, sest see võib kujundada väärtusi ja identiteeti. Seda eriti siis, kui noorel inimesel on täiesti suur soov spordiga tegeleda. Ida-Virumaal on palju spordialasid, kus saab ennast arendada. See Eesti piirkond on sportimisvõimaluste poolest rikas. Näiteks sõudmine on Narvas väga hästi arenenud, kuna Narva on sadamaga linn jõe ääres, seega on seal suur potentsiaal. Veel kõige populaarsem spordiala kogu maailmas – jalgpall. Populaarsed on ka poks, korvpall, hoki, kuna igas linnas on nende spordialade klubid, milledega on igal intervjuueeritaval omad kogemused. Ida-Virumaa noormehed võistlevad igal aastal rahvusvahelistel võistlustel ja võtavad isegi auhindu, mis viib meie riigi sportlikult kõrgemale tasemele, nii et neid spordialasid on vaja arendada, kui

Eesti tahab noorte identiteeti muuta. Näiteks märkis (M24), et osaleb pidevalt erinevatel võistlustel, mis lähevad heategevuseks.

(M24) : '' Osalen tihti erinevatel energiajooksudel, mida toetab Kaitseliit, üldiselt püüan aktiivselt elada nimelt spordivaldkonnas. ''

Intervjuu käigus selgus aga, et mitte kõik ei toeta sporti ega jälgi meie sportlaste edusamme, seevastu leiti ka, et on vaja arendada paremaid kunsti-, muusika- ja keeleõppimise võimalusi.

(M22) : ''Kahjuks ei jälgi ma sporti ega ole sellest ka eriti huvitatud. Ma eelistan parem kunsti. Oleks suurepärase, et noored inimesed saavad rohkemaid võimalusi oma kunsti oskusi arendada, osaledes riigi korraldanud üritustel. Võimalik see aitab noortel paremini leida end tööturul. ''

2.3.2 Ida-Virumaa noorte arvamused Eesti poliitilisest ja ühiskondlikust elust.

Teise uurimisküsimuse abil uurisin millised on intervjuueeritud Ida-Virumaa noorte arvamused Eesti poliitilisest ja ühiskondlikust elust. Kõik intervjuueeritavad väljendasid oma mõtteid ühiselt, et nad armastavad oma riiki, hoolimata kõrgest tööpuuduse tasemest ning peavad vajalikuks Ida-Virumaad arendada.

Näiteks kui rääkisime sellest, kuidas intervjuueeritud noored saavad mõjutada riigi poliitilisi protsesse, siis toodi välja erinevaid tegevusi, näiteks mõned on väga aktiivsed poliitilises elus (N21) ja teised piiruvad lihtsalt valimas käimisega (M22).

(N21) : ''Demokraatia Eestis kindlasti toimib, tunnen, et minu häält võetakse kuulda ja see on ka märkimisväärne, seeläbi saan poliitilisi protsesse isiklikult mõjutada, eriti noortesfääri esindajana, saan läbi viia mõningaid ühiskondlikke muutusi. ''

(M22) : '' Ma ei pea vajalikuks, et minu osa oleks püüda mõjutada ühiskondlikke ja poliitilisi protsesse. Jah, võimalusel lähen hääletama nende inimeste poolt, kelle ideed mind huvitavad, aga riigi poliitilises ja/või ühiskonnaelus ma muul viisil eriti osaleda ei taha. ''

Kui me räägime ühiskonnast kui tervikust, nimelt noortest, kuidas nad saavad poliitilisi protsesse mõjutada, siis jäi siin enim silma noorte madal poliitika huvi. Kuigi tegemist on valimistega, kus iga 16-aastaseks saanud noor saab oma hääle anda, kuid kahjuks ei mõtle paljud neist iseseisvalt, milliseid kandidaate nad valivad, kuna neile avaldavad survet vanemad ja sõbrad.

Samas märkis üks intervjuueeritav, et nii erinevad streigid, debatid kui ka aktiivne töö üliõpilasesinduses võib mõjutada koduriigi poliitikat.

(M22): *''Lisaks hääletamisele saavad noored korraldada ka miitinguid, streike, osaleda debattides ja mõjutada süsteemi seestpoolt, näiteks võimaluste piires, propageerida teatud ideid, omades oma koolis võimu õpilasesinduse esindajana.'''*

Ka intervjuu ajal ütles üks intervjuueeritav, et aktiivne osalemine Kaitseliidu elus võib mõjutada ka riiki tervikuna, sest see on ju riigikaitse.

(M24) : *''Loomulikult on noortel käes suured võimalused riigielu mõjutada, näiteks läbi streikide, seltskondlike liikumiste, muidugi ka organisatsioonides osalemise. Sellega saab juba koolis alustada, näiteks erinevates õpilasesindustes, kus korraldatakse erinevaid väljasõite Riigikogusse, näiteks ka kohtumistel poliitikutega, kus igaiüks saab oma arvamust avaldada ja midagi uut algatada, samuti on paljudes noortekeskustes noorte parlamendid, mis poliitiliste protsesside mõjutamiseks ette valmistavad. Ja ka isiklikult, mida ma tahtsin siia lisada, on ka näiteks erinevad kodanikuorganisatsioonid, näiteks jälle Kaitseliit.'''*

(N23) : *''Õppides Tallinnas, aga käies pidevalt Narvas, võin kindlalt öelda, et meie noored on vähem abivalmis, vähem sõbralikud tänaval, paljud on vihased, väga raske on leida ühist keelt ja nendega kontakti luua, aga see pole nii Tallinnas, isegi ülikoolis, kus kõik on oma probleemidega hõivatud või lihtsalt äriaga, kuid nendega saab hõlpsasti kontakti leida ja niisama juttu ajada ja isegi sõpru saada, ma ei tea, millega see on seotud, võib-olla mentaliteet või ellusuhtumine.'''*

Küll aga ei arva kõik intervjuueeritud, et Ida-Virumaal on noortega kõik nii halvasti.

(M22) : *''Eesti noored tunduvad mulle avalikes kohtades lärmakamad kui Ida-Virumaa noored.'''*

Selle kohta, kas meie ühiskonnas valitseb ebavõrdsus ja millised elanikkonnarühmad on kõige haavatavamad, vastasid peaaegu kõik vastajad, et näevad ühelt poolt ebavõrdsust noorte suhtumises, kellel on nüüd vaja jätkata eestikeelseid õpinguid. Seda peetakse õigeks, sest nad austavad eesti keelt, kuid selle elluviimist nii kiiresti, järsult, ilma ettevalmistuseta ei peeta päris õigeks. Samuti lisasid noored, et Eesti päritolu noormehed on rohkem väärtustatud ja kui on valida venekeelse või eestikeelse inimese vahel, valitakse kindlasti eesti noormees, hoolimata sellest, et vene juurtega inimesel on rohkem ambitsioone. Intervjuudes märgisin, et see võib halvasti mõjutada noorte identiteedi.

Intervjuudes märkasid veel ühte probleemi, mis võib identiteeti mõjutada, ütles (M22).

(M22) : *''Eestis on viimasel ajal üha raskem hakkama saada ilma B2 või C1 eesti keele tasemeta inimestel, eriti vanemal põlvkonnal, kelle esindajatel on eakuse tõttu ülimalt raske midagi uut õppida. Neil on raskem kuskile tööle saada, mistõttu näen järjest enam, et kõige madalamatel kohtadel, nagu koristajad ja valvurid on venekeelsed inimesed.'''*

Teiselt poolt on muidugi positiivsed vastused. Mõned intervjuueeritud märkasid, et Eesti ühiskond on tolerantne, siin on oma arvamuse avaldamise vabadus ja võimalus oma emotsioone väljendada. Näiteks ütlesid seda N20 ja M24.

(N20) : *''Tean, et Eesti ühiskonnas on mind kuulda võetud ja eesti keelt kõnelevad inimesed võtavad eriti soojalt neid, kes püüavad rääkida eesti keelt, andes sellega motivatsiooni seda edasi õppida.''*

(M24) : *''Märkasin, et eestlased on väga sõbralikud, samuti mis mind üllatab on nende rõõm, eriti siis kui sa nendega räägid eesti keeles.''*

Mitmed noored avaldasid arvamust, et stereotüüpset mõtlemist eestlastest tasub siiski muuta.

(M24) : *''Olen paljudelt kuulnud, et eestlased suhtuvad venelastesse kuidagi halvasti, seda on eriti märgata ajateenistust läbides. Aga tahan öelda, et näiteks eestlastega kokku puutudes ei juhtunud midagi hullu. Vastupidi, nemad aitasid isegi mõnes olukorras – nt mõne ülesande tõlkimisel või antud ülesannete täitmisel või testi tegemisel, kus ma eesti keeles millestki aru ei saanud. Ma ei tea, võib-olla on inimestel selline arvamus tänu meediale, aga arvan, et selle muutus on vajalik.''*

Selle kohta, kust nad teavet saavad, on mul kujunenud arvamus, et kõik kasutavad selleks peamiste teabeallikatena erinevaid sotsiaalvõrgustikke. Internetist saadava info põhjal nad loovad oma arvamuse Eesti riigi olukorrast üldiselt, näiteks poliitika, majanduse, keskkonna kohta.

(N21) : *''Püüan olla pidevalt kursis uudistega, riigis ja maailmas toimuvaga üldiselt, et vestluses osaleda või lihtsalt oma arvamus avaldada.''*

(M24) : *''Muidugi püüan olla mitmekülgne, ma ei vaata ainult poliitikat ja sporti, ma ei vaata ainult sotsiaalvõrgustikke, vaid ka telerit, vaatan, kuidas meie sportlased esinevad näiteks poksis, jalgpallis ja sellest saan ka järeldusi teha.''*

Sageli kujunevad arvamused lihtsalt sõprade ja perega vesteldes.

(N20) : *''Minu arvamust kujundab ka ainult kohaliku peavoolumeedia lugemine ja õhtusöögi ajal sõprade või perega rääkimine.''*

Kui rääkida sidemest kodupiirkonnaga, siis loomulikult ütlesid kõik, et tunnevad suurt sidet oma kodukohaga, kus nad pärit on, kuna lapsepõlves veedetud kohti on seal palju ja see muidugi tugevdab kiindumusvaimu.

(M22) : *''Ilmselt kõige tugevam side, mida ma Narvaga tunnen, on see, kui tulen sinna paariks päevaks lõõgastuma. See on minu kodulinn, mida tunnen väga hästi, nii et nädalavahetustel tean suurepäraselt, mida ja kus ma siin linnas tegema hakkam.''*

Selgus, et ka mõnesd välisriigis tuntakse ennast hästi. Ühes intervjuus tuuakse välja ka seos Itaaliaga, sest intervjueeritu on seda riiki sageli külastanud.

(N20) : '' Samuti tunnen sidet või mingisugust tugevust Itaaliasse tülles või niisama hängides, kuna see riik ja sealsed inimesed on alati külalislahked ning ka see riik on minuga hingelt sarnane. ''

Teine intervjueeritu tunneb sidet Saksamaaga.

(N21) : '' Samuti tõmbab mind sageli Saksamaa, sest ma käin seal sageli oma noormehega enda õe juures, nii et ma tean palju, austan seda, kuidas nad oma riiki arendavad, ja sellepärast tunnen end seotuna, sest tahan ka pidevalt areneda. ''

Noored märkisid, et see, mille poolest nende linn on kuulsam, näiteks Narvas (M24) või Kohtla-Järvel (N20), on nende linnas kas halvemaks või paremaks peetu.

(N20) : '' Parim asi minu linnas on muidugi tööstus, põlevkivi kaevandamine, kuna seda on meil küllaga, aga kõige hullemad on muidugi teed, need on remonti vajavad hoonete fassaadid, samuti linnahalli hooned, mis vajavad samuti rekonstrueerimist. ''

(M24) : '' Võin öelda, et Narva on kindlasti tundmatu, kuna siin on palju muutunud, on tore näha, et palju on ehitatud, palju on rekonstrueeritud. Mis võiks olla parem, on hoonete renoveerimine, võimalik, et midagi on vaja teha mahajäetud hoonetega, mis on narkomaanide kasvulavaks. Ma arvan, et neid tuleb kas renoveerida, et nad saaksid uuesti toimida, või lammutada. ''

Küll aga tõi üks vastajatest välja noorte võimaluste arendamise probleemi töö- ja tööhõive osas.

(M22) : '' Mulle meeldib, et Narva muutub vähehaaval, muutub ilusamaks ja potentsiaalirikkamaks. Narva üritab kindlasti ajude äravoolu ära hoida, aga praegu on minu jaoks Narva ja Ida-Virumaa üldiselt väga nukrad kohad, mis noortele väga halvasti sobivad. Noortel narvalastel, kes ei soovi kodulinnast lahkuda, on võimalus saada õpetajaks, programmeerijaks ja noorsootöötajaks. Kõrghariduse erialade valik on kohutavalt kehv. Kui ma tahan saada arstiks või hakata filme tegema, siis pean kindlasti minema teise linna. ''

Mis puutub piirkondlikku identiteeti, siis siinkohal saab intervjuude põhjal järeldada, et kõik Ida-Virumaal tunnevad ühtsustunnet, kuna tegemist on Eesti venekeelseima maakonnaga, sarnaste traditsioonidega piirkonnaga, kus spordivõistlustel kohtuvad paljud noored ja saavad sõpradeks. Seetõttu ütlesid kõik enesekindlalt, et siin on tõesti mingi illusoorne ühtekuuluvustunne, mis on tõenäoliselt ühiste minevikutingimuste tõttu tingitud samast kultuurist ja traditsioonidest.

Rääkides Ida-Virumaast tulevikust 10 kuni 20 aasta pärast, siis siin jäid noored eriarvamusele:

(M24) : '' See on päris pikk periood, ma usun, et selle ajaga muutub Ida-Virumaa palju paremaks nii arhitektuuriliselt kui on avatud ka erinevad kõrgkoolid, kuhu noored õppima tulevad ja lõpuks Ida-Virumaa on neid spetsialiste, kes pidevalt vajatakse selles piirkonnas. ''

Kateine intervjuueeritu räägib noortest käekäigust 10 kuni 20 aasta pärast Ida-Virumaal.

(N20) : '' Tahaks muidugi uskuda, et meie maakond muutub meie riigi kodanike seas populaarsemaks, nad ei karda siia tulla ja stereotüüpselt mõelda, et nad pole siia teretunud. Tahaks öelda ka midagi inimeste kohta, kuna ma soovin, et neil oleks rohkem võimalusi töötamiseks, õppimiseks just Ida-Virumaa territooriumil ja nad saaksid sel moel meie piirkonda austada. ''

Intervjuueritud rääkisid ka kultuurilise keskkonna muutumisest.

(M22) : ''Mulle tundub, et 10 kuni 20 aasta pärast muutub Ida-Virumaa rohkem Eesti kihelkonnaks, kus riigikeelt saab kuulda sagedamini kui praegu. Tõenäoliselt ei ole enam nii suurt vahet selle maakonna ja muu Eesti vahel, mis näib kõigele siin toimuvasse halvustavalt suhtuvat. ''

Väga palju sõltub ka riigi poolt elluviidavast poliitikast. Basáñezi (2016) sõnul on poliiticate elluviimine oluliseks väärtusi kujundavaks teguriks.

(N21) : ''Riiklik poliitika meie maakonna suhtes on kõige tähtsamaks mõjutajaks, millise põhimõtte järgi Ida-Virumaa muutub. Tahaks uskuda, et meie maakonna linnad saavad tõmbenumbriks teistele noortele teistest riikidest, sest siin on ju piir, nad tulevad siia festivalidele, paljud inimesed puhkavad siin. Aga kui me räägime tulevikust, siis ma arvan, et linnakeskond paraneb ja ka inimesed muutuvad veidi oma suhtumist oma olukorda, aga ma ei usu, et siin mingit uuenduste ja muudatuste puhangut tuleb. ''

Paljud vastanutest olid Ida-Virumaalt juba lahkunud, osad meeleheitest, teised paremaid võimalusi otsima.

(M22) : ''Lahkusin Ida-Virumaalt juba tänavu veebruari alguses Tallinna, sest olin väsinud lootusetusest, töötusest ja tüdimusest. Usun, et see maakond läheb kunagi õitsele ja muutub lõhnavaks, aga selleks on tunne, et pean seda oma pisaratega kastma. ''

(N21) : '' Kuna ma juba lahkusin, siis Ida-Virumaal ma enam elada ei tahaks, töökohti on väga vähe, mulle isiklikult väikesed linnad eriti ei meeldi, kuid nimelt Eestisse tahaks jääda. ''

Paljud inimesed jäävad siia, sest praegu õpivad.

(N21) : '' Ma ei kavatse siit esimesel võimalusel lahkuda, aga ma ei ütle, et see maakond vastab kõigile minu vajadustele, näiteks on siin väga vähe noori. ''

(N20) : *''Kõigepealt pean kõrghariduse omandama, aga edasi ei tea kuhu tahan sõita ja edasi elada''*

2.3.3 Järeldused ja ettepanekud

Töös tegin intervjuude analüüsi põhjal järeldused Ida-Virumaa noorte väärtuste ja identiteedi kohta. Need baseeruvad kahele uurimisküsimusele, leitud vastustel. Esimese uurimisküsimuse abil uurisin, peretraditsioonide, erinevatesse riigipühadesse suhtumise ja hobide mõju Ida-Virumaa noorte väärtushinnangutele ja tõekspidamistele. Teise abil uurisin, Ida-Virumaa noorte arvamus Eesti poliitilisest ja ühiskondlikust elust.

Esimesele uurimisküsimusele leitud vastused näivad, millised on Ida-Virumaa noorte peretraditsioonid, peod, külaskohtad. Kuigi need võivad erineda suurtema osa eesti rahvastikus seas olulisteks peetutest, selgus et kõik intervjueritavad peavad Eestit oma kodumaaks, vaatamata sellele, et nad on rahvuselt venelased. Nad näevad enda tulevikku Eestis, tähistavad eesti rahvuspühi, nagu laulupidu, Eesti iseseisvuspäeva, tegelevad aktiivselt eesti keele õppimisega ja tahavad siin edasi elada ja areneda. Paljud inimesed on rahul oma maakonna loodusega, külaskohtadega ning osalevad aktiivselt oma piirkonna ja kogu Eesti spordi arengus, nt osalevad kõikvõimalikel, ka rahvusvahelistel võistlustel, samuti vabatahtlikel linnaüritustel (Kaitseliit 2024). Vaatamata eestlaste seas levinud stereotüübile, et venelaste peredes ei peeta Eesti riigi tähtpäevi olulisteks, selgus intervjuudes, et kõik intervjueritud suhtuvad väga lugupidavalt Eesti riiki, mõned isegi on Kaitseliidu liikmed ja osalevad paraadis ja leiavad alati võimalusi linnaüritustel osalemiseks (Kaitseliit 2024). Samuti sai noorte elulugusid uurides selgeks, et noored osalevad juba lapsepõlvest alates aktiivselt spordivõistlustel. Samuti nad jutustasid, et noored harrastavad aktiivset eluviisi, mis ka näitab, et tervislikud eluviisid on populaarsed.

Teise uurimisküsimuse temaderingi analüüsist selgus, et Ida-Virumaad nähakse osana Eesti ühiskonnast, samuti toodi välja noorte arvamus poliitilise ja ühiskonnaelu plussidest ja miinustest. Siinkohal on muidugi kvalitatiivsete intervjuude põhjal raske mingeid kaugleminevaid järeldusi teha, kuid intervjueritute arusaamade uurimine on andnud väärtuslikku infot noorte arvamuste kohta. Intervjuudest selgus, et kuna Ida-Virumaa on paljude Eestis elavate vene keelt kõnelevate inimeste kodumaa, siis tunnevad nad ka siinsete inimestega suurt emakeelset sidet, sest nendega kohtuvad nad sageli nii võistlustel kui ka mõnel linna näitusel või üritusel. Kuid rõhutati ka seda, et paljud tahavad siiski Ida-Virumaalt lahkuda, kuna nad ei näe siin enam karjäärivõimalusi ja -väljavaateid. See on mõistetav, sest selles vanuses omandavad noored hariduse ja vajavad rohkem võimalusi, et liikuda karjääriredelil, mida võimaldab ka kohalikes

suurettevõtetes töötamine. Või soovitakse minna õppima teistesse ülikoolidesse. Intevjuudes mainiti, et Ida-Virumaal on kõrgemas hariduse omandamine väga raske. Rõhutades ülaltoodud tegureid, võin öelda, et kõik intervjuueeritud tahavad siiski Ida-Virumaalt lahkuda (või on juba lahkunud), sest nad ei näe siin arenguvõimalusi. See, et nad ei saa samal ajal paraku midagi teha enda kodukoha arendamiseks, on kahtlemata miinus. Ometi ütlesid paljud nendest ütlesid, et tahaksid säilitada sidemet oma kodukohaga, mis on kahtlemata plussiks.

Arvan, et Ida-Virumaa noorte väärtuste ja identiteeti teema on tõesti aktuaalne, kuna paljude inimeste seas on levinud uskumus, et Ida-Virumaa noored ei pea Eestit oma kodumaaks, kuid see ei vasta tõele. On märgata trendi, et paljud lahkuvad siit, isegi välismaale, kuid riik peab ennekõike võtma meetmeid meie piirkonna arengu ja toetamiseks ja siia spetsialiste meelitama, et noored näeksid, meie piirkonna arengut. Siia on mõtet tagasi tulla, siin karjääri teha, pere luua ning siin võiks olla hästi tasustavaid töökohti, mis kõik on noorte jaoks väga olulised väärtused, eriti kui nad hakkavad elama täiskasvanuelu.

Töö piiranguna võib välja tuua seda, et kvalitatiivsete intervjuude abil ei olnud võimalik saada esinduslikku ülevaadet Ida-Virumaa noorte väärtustest ja identiteedist. Kuid see teema on piisavalt aktuaalne representatiivse küsitlusuuringu läbiviimiseks.

KOKKUVÕTE

Minu bakalaureusetöö teemaks on Ida-Virumaa noorte väärtused ja identiteet. Töö eesmärgiks oli analüüsida Ida-Virumaa venekeelsete noorte väärtushinnanguid ja identiteeti ja selgitada välja kas noored tunnevad end osana Eestist ja Eesti ühiskonnast.

Eesmärkide saavutamiseks formuleerisin kaks uurimisküsimust. Esimene abil uurisin peretraditsioonide, erinevatesse riigipühadesse suhtumise ja hobide mõju Ida-Virumaa noorte väärtushinnangutele ja tõekspidamistele. Teise abil uurisin Ida-Virumaa noorte arvamus Eesti poliitilisest ja ühiskondlikust elust.

Uuringus kasutasin andmete kogumiseks kvalitatiivset poolstruktureeritud intervjuu meetodit. Andmete kogumiseks töötasin välja intervjuukava. Intervjuutulemusi analüüsisin kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil. Andmete kogumiseks tegin individuaalsed intervjuud Ida-Virumaal elavat ja elanud noorte inimestega. Kokku sain tehtud individuaalintervjuud kuue inimestega. Intervjuudes osales kolm neitut ja kolm noormeest vanuses 20-24 aastat. Vastajad elavad või elasid Ida-Virumaal, seepärast oli mugavam teha intervjuut vene keeles.

Lõputöö koosneb kolmes peatükist ja alapeatükkidest. Esimene peatükk on teoreetiline osa, see kirjeldab mis on väärtused ja identiteeti ning mis on nende roll inimese elus ja ühiskonnas, samuti puudutab peamisi valdkondi, mis mõjutavad noorte väärtusi ja identiteeti. Esitatud on erinevad identiteedi tüübid, ja selgitatud on identiteeti olulisust noorte elus. Teine peatükk on empiiriline osa, milles kirjeldasin uurimisprotsessi, analüüsimeetodeid ja intervjuu tulemusi, esitasin järeldusi ja ettepanekuid. Järelduste osas tõin välja, et erinevate põlvkondade traditsioonides on praegu hakanud kujunema välja erinevused ning noorem põlvkond on vanemast tugevamini Eesti ühiskonda integreerumas. Lähtuvalt sellest on noortel inimestel hakanud kujunema välja teistsugused väärtused kui vanemal põlvkonnal. Ometi ei ole noored siiski lapsepõlve mõju tõttu unustanud peretraditsioone ja tahavad neid isegi oma lastele edasi anda. Samuti on eestivenelastest noortel kujunenud välja iseloomulik rahvuslik identiteet. Enamik neist peab Eestit oma kodumaaks, paljud oskavad eesti keelt ja omavad Eesti kodakondsust, kuid teisalt tunnevad end venelasena, tähistavad vene rahvapühi. Samuti on nende seas kujunemas välja piirkondlik identiteet, mida iseloomustab Ida-Virumaal elanud noorte – kodumaale kuulumise tunne. Kaasaegsed inimesed on väga liikuvad, mis aitab kaasa mitme samaaegse identiteedi kujunemisele.

KIRJANDUS

Augoustinos, M., Walker, I., Donaghue, N. (2006). *Social cognition: an integrated introduction*. London:Sage.

Barrett, M. (2000) *The development of national identity in childhood and adolescence*. University of Surrey.

<https://www.researchgate.net/publication/30930030> The development of national identity in childhood and adolescence (viimati vaadatud 24.05.2024)

Burdakova, O. (2018) *Rahvuslik-kultuuriline haridus ja identiteet*. *Mitmekeelne Haridus*, 2, 4-4. https://narva.ut.ee/sites/default/files/2023-07/mitm_haridus_lopp2027.03.2018.pdf (viimati vaadatud 25.04.2024)

Basáñez, M. (2016) *A world of three cultures*. New York: Oxford University Press. https://kulturiskvleebi.weebly.com/uploads/1/8/3/7/18376403/miguel_e_bas%C3%A1%C3%B1ez_ronald_f_inglehart_-_a_world_of_three_cultures_honor_achievement_and_joy_2016_oxford_university_press_.pdf (viimati vaadatud 25.04.2024)

Eesti Kunstnike Liit. (2021) *Narva Kunstiresidents (NART) kuulutab välja professionaalidele registreerumise*. <https://www.eaa.ee/ru/narvskaya-art-rezidenciya-nart-obyavlyayet-otkrytyy-nabor-dlya-professionalov> (viimati vaadatud 14.05.2024)

Integratsiooni Sihtasutus. (2021) *Lisatoetus Ida-Virumaa üritustele* <https://integratsioon.ee/ru/dopolnitelnaya-podderzhka-meropriyatyam-v-ida-virumaa> (viimati vaadatud 14.05.2024)

Inimõiguste keskus. (2019) *Eesti inimeste väärtustest ja identiteedist*. <https://humanrights.ee/2019/09/eesti-inimeste-vaartustest-ja-identiteedist/> (viimati vaadatud 23.04.2024)

Juhtimislauad. (2021) <https://juhtimislauad.stat.ee/en/youth-monitoring-6/ida-viru-county-21> (viimati vaadatud 14.05.2024)

- Kirss L., Batueva, V. (2012). *Noorteseire aastaraamat. Noored ja Noorsootöö. Eesti noorte osalemine noorsootöös*. Tallinn: SA Poliitikauuringute Keskus Praxis <https://www.praxis.ee/wp-content/uploads/2015/06/noored-ja-noorsootoo.pdf> 37-52. (viimati vaadatud 14.05.2024)
- Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. K. Rootalu, V. Kalmus, A. Masso, ja T. Vihalemm (toim), *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/> (viimati vaadatud 22.04.2024)
- Kost, R. (2013). *Noorsootöö õpik. Noortepoliitika*. Tallinn: Euroopa Noored Eesti büüroo. https://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2020/09/Noorsootoo_opik_veebi_uusver1.pdf 49-71. (viimati vaadatud 25.04.2024)
- Kaitseliit. (2024) *Kaitseliidu missioon, visioon ja väärtused*. <https://www.kaitseliit.ee/et/visioon-ja-vaartused> (viimati vaadatud 14.05.2024)
- Liimets, A. (2011) *Koolinoorte elustiilist ja selle uurimisest nõukogudeaja Eestis. Research on the Lifestyles of School Students in Soviet Estonia*. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia. <https://ojs.utlib.ee/index.php/methis/article/view/538> (viimati vaadatud 25.04.2024)
- Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., Strömpl, J. (2014) *Intervjuu*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <https://samm.ut.ee/intervjuu/> (viimati vaadatud 17.05.2024)
- Nugaev, O., Krivodonova, Y. E., (2022) *Väärtused ja väärtusorientatsioonid*. <https://cyberleninka.ru/article/n/psihologicheskaya-suschnost-i-sootnesenie-ponyatiy-tsennosti-i-tsennostnye-orientatsii/viewer> (viimati vaadatud 17.05.2024)
- Naar, S. (2019) *Understanding Young People's Values*. Psychology Today <https://www.psychologytoday.com/us/blog/metamorphosis/202110/understanding-young-people-s-values> (viimati vaadatud 23.04.2024)
- Protasova, A. (2023) *Identiteet: Kes ma olen, Milline ma olen?* <https://meclee.com/ru/blog/obshchie/identichnist-hto-ya-yakiy-ya> (viimati vaadatud 14.05.2024)
- Proos, E., Pettai I., (2008) *Eesti vene noored: olukord ja ootused uuele põlvkonnale*. Eesti Avatud Ühiskonna Instituut. [Microsoft Word - Aruanne rahvussuhted 2008 vene keeles.doc](#) (viimati vaadatud 18.05.2024)

- Rämmer, A. (2023) *Eesti- ja venekeelsete noorte väärtushinnangud*. Ühiskonnateaduste instituut <https://uhiskond.ut.ee/et/sisu/eesti-ja-venekeelsete-noorte-vaartushinnangud> (viimati vaadatud 23.04.2023)
- Rämmer, A., Kötsi, K., Kivimäe, A., Žuravljova, M. (2022) *Raising Awareness of Young People's Values in the Youth Work Practice and Studies*. <https://www.rj4allpublications.com/product/raising-awareness-of-young-peoples-values/> (viimati vaadatud 24.04.2024)
- Rämmer, A. (2019) *Väärtustest ja neid kujundavatest teguritest*. University of Tartu. https://www.researchgate.net/publication/337000243_Vaartustest_ja_neid_kujundavatest_teguritest (viimati vaadatud 23.04.2024)
- Rämmer, A. Žuravljova, M. (2023) *Mis mõjutab noorte väärtuste kujunemist?* Haridus- ja Noorteameti blogi. <https://blogi.harno.ee/mis-mojutab-noorte-vaartuste-kujunemist/> (viimati vaadatud 23.04.2024)
- Rakendusliku Antropoloogia Keskus. (2021) *Ida-Virumaa noorte väljavaated: õiglase üleminek ja roheline pööre*. https://media.voog.com/0000/0036/5677/files/Ida-Viru%20noorte%20perspektiivid_venekeelne%20raport_juuni%202021.pdf (viimati vaadatud 25.04.2024)
- Rikmann, E. (2013) *Sotsiaalsete rühmade uurimine integratsioonisfääris*. Tallina Ülikool. <https://www.tlu.ee/sites/default/files/Instituudid/.pdf> (viimati vaadatud 14.05.2024)
- Rosamond, H. (2016) *What do young people value?* World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/what-do-young-people-value/> (viimati vaadatud 23.04.2024)
- Rämmer, A. (2024). Tänaste noorte väärtuste juured on ühiskonnas toimivas. *Mihus*, 41. <https://mihus.mitteformaalne.ee/tanaste-noorte-vaartuste-juured-on-uhiskonnas-toimivas/> (viimati vaadatud 15.05.2024)
- Statistikaamet. Eesti Statistikaamet. (2021) *Leibkonnad ja perekonnad*. <https://rahvaloendus.ee/et/tulemused/leibkonnad-ja-perekonnad> (viimati vaadatud 25.04.2024)
- Schwartz, S.H. (2012) *An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values*. Hebrew University of Jerusalem. https://www.researchgate.net/publication/271231569_An_Overview_of_the_Schwartz_Theory_of_Basic_Values (viimati vaadatud 23.04.2024)

- Šubin, J. (2011) *Rahvuslik kultuuriidentiteet kaasaegse kultuuriteaduse probleemina*. Venemaa Kultuuriminusteerium. <http://files.mgik.org/Vestnik/2011/2011-4/201120-20420-2042.pdf> (viimati vaadatud 14.05.2024)
- Tuuder, A. (2022) *Kohaliku identiteedi, riigirahva identiteedi ning ruumi konstrueerimine Narva noorte eestivenelaste näitel*. Magistritöö. https://integratsioon.ee/sites/default/files/magistritoo_anastassia_tuuder_2022.pdf 2-3 (viimati vaadatud 17.05.2024)
- Trošina, S. (2019) *Isiklik identiteet ehk enesemääramise koorem*. <https://onona.online/psihologiya/identichnost> (viimati vaadatud 23.04.2024)
- Taylor, M. (2007) *European Portfolio for youth leaders and youth workers*. Brussels. <https://rm.coe.int/2007-youth-work-portfolio-english/1680a561bb> (viimati vaadatud 25.04.2024)
- Tannberg, T. (2020) *Eesti ajalugu*. Tallinn: Avita.
- Väljaotsa, M. (2008) *Eesti ja ida-virumaa kuvand noorte ida virumaa laste seas*. Bakalaureusetöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/f8eb04d1-c7fe-4667-95ef-5c904f1ce0f2/content> (viimati vaadatud 23.04.2024)
- Vabariigi valitsus. (2024) *Arenguvajadused. Ühiskond ja võimalused*. Tallinn <https://valitsus.ee/strateegia-eesi-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/arenguvajadused> (viimati vaadatud 23.04.2024)
- Vabariigi Valitsus. (2021) *Strateegilised eesmärgid*. <https://valitsus.ee/ru/strategiya-estoniya-2035/strategiya/strategicheskie-celi> (viimati vaadatud 14.05.2024)
- Öövel, K. (2023) *Noorteprogrammid aitavad ennetada kõige mustemat tulevikustsenaariumit*. Haridus- ja Noorteamet [Noorteprogrammid aitavad ennetada kõige mustemat tulevikustsenaariumit - MIHUS \(mitteformaalne.ee\)](https://noorteprogrammid.ee/noorteprogrammid-aitavad-ennetada-kõige-mustemat-tulevikustsenaariumit-mihus) (viimati vaadatud 24.04.2024)
- Yeževskaya, T. *Väärtused kui oluline psühholoogiline ressurss*. <https://cyberleninka.ru/article/n/tsennosti-kak-vazhnyy-psihologicheskiy-resurs-lichnosti/viewer> (viimati vaadatud 23.04.2024)

LISA 1. Intervjuukava

Tere,

Olen Tartu Ülikooli Narva Kolledži üliõpilane. Selle intervjuu eesmärk on koguda teavet noorte vastuste põhjal minu bakalaureusetöö kohta. Sellel intervjuul osalemine on vabatahtlik, kõik vastused salvestatakse, kuid anonüümsus on tagatud.

Здравствуйте,

Являюсь студентом Нарвского колледжа Тартуского университета. Целью данного интервью является сбор информации, основанных на ответах, молодых людей для моей бакалаврской работы. Участие в данном интервью является добровольным, все ответы будут записываться, но анонимность гарантируется.

Kas olete nõus intervjuuga, mis salvestatakse?

Согласны ли вы на проведение интервью, которое будет записываться?

Kui vana Te olete?

Ваш возраст?

Mis gümnaasiumi Te lõpetasite?

Какую гимназию закончили?

1. Millised on olulisemad huviväärtused Ida-Virumaal? Milliseid tähtsaid muuseumeid ja ajaloomälestusmärke oskate nimetada? Miks on need teie arvates olulised?

Какие основные достопримечательности находятся в Ида-Вирумаа? Какие важные музеи и исторические памятники вы можете назвать? Почему вы считаете их важными?

2. Millised on Teie lähedaste jaoks olulised sümbolid, monumendid ja ajaloolised tähtpäevad? Kas vanema põlvkonna suhtumine erineb nt Teie vanuste noorte suhtumisest?

Какие символы, памятники и знаменательные даты важны для ваших близких? Отличается ли отношение старшего поколения от, например, отношения молодежи вашего возраста?

3. Mille poolest on tuntud Ida-Virumaa?

Чем известен уезд Ида-Вирумаа?

4. Mida mäletate oma lapsepõlvest, millised on Teie kõige soojemad mälestused?
Millised harrastuste ja mängudega tegelesid erinevatel aastaegadel?

Что вы помните из своего детства, какие воспоминания самые теплые? В какие хобби и игры вы играли в разное время года?

5. Jutustage oma pere igapäevasest elust? Millised on Teie peres olulisemad väärtused?
Kuidas tähistatakse Teie perekonnas pidulikke sündmusi?

Расскажите о повседневной жизни вашей семьи? Какие ценности являются самыми важными в вашей семье? Как вы отмечаете праздники в своей семье?

6. Kui Teil oleks võimalik, siis kas loobuksite mingitest vanemate poolt õigeks peetavate traditsioonide järgimisest? Millistest Te ei loobuks?

Если бы у вас была возможность, отказались бы вы от каких-то традиций, которые ваши родители считали правильными? От каких традиций вы бы не отказались?

7. Kuidas tänased noored pidutsevad ja lõbutsevad?

Как современная молодежь развлекается и веселится?

8. Millised on populaarsed spordialad Ida-Virumaa noorteseas? Milliseid spordialasid Ida-Virumaal rohkem arendada?

Какие виды спорта популярны среди молодежи в Ида-Вирумаа? Какие виды спорта следует больше развивать в Ида-Вирумаа?

9. Millised on Teie enda võimalused kodukohas ja laiemalt kogu ühiskonnas toimuvaid sotsiaalseid ja poliitilisi protsesse mõjutada?

Каковы ваши собственные возможности влиять на социальные и политические процессы, происходящие внутри страны и в обществе в целом?

10. Millised on Teie enda võimalused kodukohas ja laiemalt kogu ühiskonnas toimuvaid sotsiaalseid ja poliitilisi protsesse mõjutada?

Какие виды спорта популярны среди молодежи в Ида-Вирумаа? Какие виды спорта следует больше развивать в Ида-Вирумаа?

11. Millised on üldiselt noorte võimalused selliseid protsesse mõjutada?

Каковы в целом возможности молодежи влиять на такие процессы?

12. Kas Ida-Virumaa noored erinevad millegipoolest teistest Eesti noortest?

Есть ли различия между молодыми людьми в Ида-Вирумаа и другими молодыми людьми в Эстонии?

13. Kas Teie arvates esineb Eesti ühiskonnas ebavõrdsust ja sotsiaalset ebaõiglust? Millised vüiks olla haavatavamad grupid ühiskonnas?

Как вы считаете, существует ли в эстонском обществе неравенство и социальная несправедливость? Кто является наиболее уязвимыми группами в обществе?

14. Mis asjad on Eesti ühiskonnas hästi? Mis on valesti ja vajab muutmist?

Что в эстонском обществе происходит хорошо? Что не так и что необходимо изменить?

15. Millise info alusel kujundate oma arvamusi Eestis toimuva kohta?

На основании какой информации вы формируете свое мнение о происходящем в Эстонии?

16. Millise piirkonnaga tunned kõige tugevamat sidet- kas oma kogukohaga, kogu eestiga, mõne muu riigi või Euroopaga?

С каким регионом Вы чувствуете наиболее тесную связь - с Вашим местом жительства, со всей Эстонией, с другой страной или с Европой?

17. Mis on Teie kodukohas paremini kui mujal Eestis? Kas midagi on ka halvemini?

Что в вашем родном городе лучше, чем в других городах Эстонии? Есть ли что-то хуже?

18. Kas Teie arvates tunnevad siin elavad inimesed tugevat kokkukuuluvust, mis eristab neid ülejäänud eesti inimestest? Kui jah, siis milles vüiks see seisneda?

Как вы считаете, испытывают ли люди, живущие здесь, сильное чувство принадлежности, которое отличает их от остальных жителей Эстонии? Если да, то что это может быть?

19. Millisena Te näete Ida-Virumaa tulevikku 10-20 aasta pärast?

Каким вы видите будущее Ида-Вирумаа через 10-20 лет?

20. Kas Te tahaksite jääda tulevikus Ida-Virumaale või kavatsete siit esimesel võimalusel ära sõita?

Хотели бы вы остаться в Ида-Вирумаа в будущем или планируете уехать как можно скорее?